

GÜZEL SANATLAR VE SPOR LİSELERİ
KANUN DERS KİTABI
11. SINIF

YAZARLAR

Çetin TUNCER

Naci MADANOĞLU

DEVLET KİTAPLARI

BİRİNCİ BASKI

....., 2014

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI	4919
YARDIMCI VE KAYNAK KİTAPLAR DİZİSİ	333

14.?.Y. 0002.4042

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Kitabın metin soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

Editör

Ali Kazım AKDAĞ

Dil Uzmanı

Mediha ACAR

Program Geliştirme Uzmanı

Muharrem Hilmi AKBÜLÜT

Rehberlik Uzmanı

Meral PARLAR

Ölçme ve Değerlendirme Uzmanı

Mehmet Akif KARAKUŞ

Görsel Tasarım Uzmanı

Füruzan ŞİMŞEK

Zeliha POYRAZ

ISBN 978-975-11-3436-3

Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulunun 24.06.2010 gün ve 4210 sayılı yazısı ile eğitim aracı olarak kabul edilmiş, Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğünün 28.03.2014 gün ve 1310094 sayılı yazısı ile birinci defa adet basılmıştır.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl...
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl!

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
"Medeniyet!" dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma, sakın.
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri "toprak!" diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki fedâ?
Şühedâ fışkıracak toprağı sıksan, şühedâ!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüdâ.

Ruhumun senden, İlâhi, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar-ki şahadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan, İlâhi, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerred gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl:
Hakkıdır, hür yaşamış, bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl!

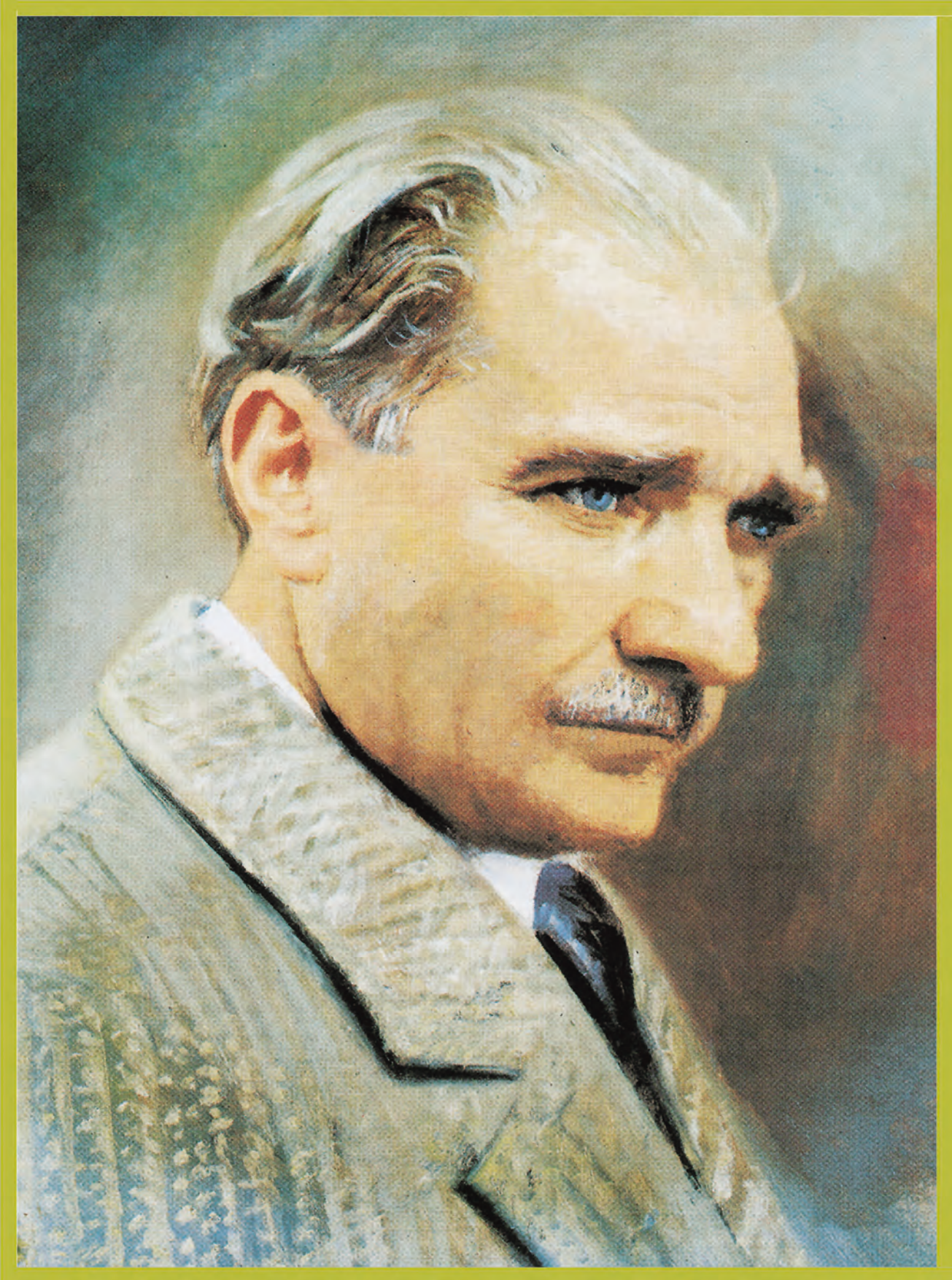
Mehmet Âkif ERSOY

ATATÜRK'ÜN GENÇLİĞE HİTABESİ

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk cumhuriyetini, ilelebet, muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin, en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni, bu hazineden, mahrum etmek isteyecek, dahilî ve haricî, bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok nâmûsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın, bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dahilinde, iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlilerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi, vazifen; Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır! Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asîl kanda, mevcuttur!

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İSTİKLÂL MARŞI (*)

Söz: Mehmet Âkif ERSOY
Müzik: Osman Zeki ÜNGÖR

Kork ma sön mez bu şa fak lar da yü zen al san
Çat ma kur ban o la yım çeh re ni ey naz lı hi
cak Sön me den yur du mun üs tün de tū ten en son o cak O
lâl Kah ra man ır kı ma bir gül ne bu şid det bu ce lâl Sa
be nim mil le ti min yıl dı zı dır par la ya cak O be
na ol maz dö kü len kan la rı mız son ra he lâl Hak kı
nim dir o be nim mil le ti min dir an cak
dir Hak k'a ta pan mil le ti min is tik lâl

(*) İstiklâl Marşı'nın birinci sözlerinde ('), ikinci sözlerinde ise (*) işaretlerinin bulunduğu yerlerde nefes alınacaktır.

İÇİNDEKİLER

ÖĞRENME ALANI: TANIMLAMA, ÇÖZÜMLEME VE PERFORMANS

1. ÜNİTE

BUSELİK, RAST VE KÜRDİ MAKAMI TRANSPOZİSYONLARI

1. Buselik, Rast ve Kürdi Makamı Transpozisyonlarının Çözümlemesi	4
Buselik Makamı Dizisi Transpozisyonları	5
Rast Makamı Dizisi Transpozisyonları	5
Kürdi Makamı Dizisi Transpozisyonları	6
2. Buselik, Rast ve Kürdi Makamı Transpozisyonlarının Uygulanması	8
Buselik Şarkı (Ara Nağme) (1)	9
Buselik Şarkı (1. Bölüm)	11
Buselik Şarkı (Ara Nağme) (2)	12
Buselik Şarkı (Dil Bestenim)	13
Rast Şarkı (Ara Nağme)	16
Rast Marş (Yaşatan Ölmez, Yaşar)	17
Rast Şarkı (Yüzündür Cihanı)	19
Rast Zeybek (İzmir Kordon)	22
Kürdi Şarkı (Ara Nağme) (1)	27
Kürdi Şarkı (Ara Nağme) (2)	28
Kürdi Şarkı (Ara Nağme) (3)	29
Okuma Metni: Gazi Mustafa Kemal Marşı	30
Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları	31

2. ÜNİTE

UŞŞAK, BAYATİ VE HÜSEYİNİ MAKAMI TRANSPOZİSYONLARI

1. Uşşak, Bayati ve Hüseyini Makamı Transpozisyonlarının Çözümlemesi	33
Uşşak Makamı Dizisi Transpozisyonları	34
Bayati Makamı Dizisi Transpozisyonları	34
Hüseyini Makamı Dizisi Transpozisyonları	35
2. Uşşak, Bayati ve Hüseyini Makamı Transpozisyonlarının Uygulanması	36
Uşşak Peşrev (4. Hane)	37
Uşşak Oyun Havası (Anadolu)	38
Uşşak Peşrev (Teslimhane)	40
Bayati Şarkı (Ara Nağme)	42
Bayati Medhâl (Teslimhane)	43
Hüseyini Peşrev (Teslimhane)	45
Hüseyini Türkü (Ara Nağme)	46
Hüseyini Oyun Havası (1. Bölüm)	47
Okuma Metni: Atatürk'ün Türk Tanımı	48
Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları	49

3. ÜNİTE

MUHAYYER, HİCAZ VE KARCIĞAR MAKAMI TRANSPOZİSYONLARI

1. Muhayyer, Hicaz ve Karcıgar Makamı Transpozisyonlarının Çözümlemesi	51
Muhayyer Makamı Dizisi Transpozisyonları	52
Hicaz Makamı Dizisi Transpozisyonları	52
Karcıgar Makamı Dizisi Transpozisyonları	53

2. Muhayyer, Hicaz ve Karcıgar Makamı Transpozisyonlarının Uygulanması	54
Muhayyer Saz Semai (Teslimhane)	55
Muhayyer Peşrev (1. Hane)	56
Muhayyer Şarkı (Bir Gönülde İki Sevda)	58
Hicaz Şarkı (Ara Nağme)	61
Hicaz Oyun Havası (1. Bölüm)	62
Hicaz Şarkı (Ey Bût-i Nev Eda)	63
Hicaz Zeybek (1. Bölüm)	66
Hicaz Zeybek (Harmandalı)	67
Karcıgar Peşrev (Teslimhane)	69
Karcıgar Şarkı (Bağa Girdim Ay Çıktı)	70
Okuma Metni: Atatürk ve O'nu Ağlatan Arya: Tosca	72
Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları	73

ÖĞRENME ALANI: MAKAMSAL (MODAL) UYGULAMALAR

1. ÜNİTE

SUZİNAK, SABA VE SEGÂH MAKAMLARI

1. Suzinak, Saba ve Segâh Makam Dizilerinin Kanunda Uygulanışı	76
Suzinak Makamı Dizisi	76
Saba Makamı Dizisi	77
Segâh Makamı Dizisi	77
2. Suzinak, Saba ve Segâh Makamlarında Örnek Eserler	78
Suzinak Şarkı (Ara Nağme) (1)	78
Suzinak Alıştırma	79
Suzinak Peşrev	80
Suzinak Şarkı (Ara Nağme) (2)	81
Suzinak Saz Semai	82
Saba Alıştırma	84
Saba Şarkı (Ara Nağme)	84
Saba Peşrev (Mevlâna)	85
Segâh Saz Semai (Teslimhane)	87
Segâh Peşrev	88
Okuma Metni: Atatürk ve Güzel Sanatlar	90
Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları	91

2. ÜNİTE

HÜZZAM, NİKRİZ VE NEVESER MAKAMLARI

1. Hüzzam, Nikriz ve Neveser Makam Dizilerinin Kanunda Uygulanışı	93
Hüzzam Makamı Dizisi	93
Nikriz Makamı Dizisi	94
Neveser Makamı Dizisi	94
2. Hüzzam, Nikriz ve Neveser Makamlarında Örnek Eserler	95
Hüzzam Alıştırma	95
Hüzzam Longa (1. Hane)	96
Hüzzam Şarkı (Ara Nağme)	96

Hüzzam Medhâl	97
Hüzzam Saz Semai	98
Nikriz Saz Semai (Teslimhane).....	100
Nikriz Şarkı (Ara Nağme) (1).....	100
Nikriz Alıştırma	101
Nikriz Şarkı (Ara Nağme) (2).....	101
Nikriz Zeybek.....	102
Neveser Şarkı (Ara Nağme)	103
Neveser Saz Semai (Teslimhane).....	103
Neveser Peşrev	104
Okuma Metni: Sarayda Müzik	106
Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları.....	107

3. ÜNİTE

BAYATİARABAN, MUHAYYERKÜRDİ VE ACEMKÜRDİ MAKAMLARI

1. Bayatiaraban, Muhayyerkürdi ve Acemkürdi Makam Dizilerinin Kanunda	
Uygulanışı.....	109
Bayatiaraban Makamı Dizisi.....	109
Muhayyerkürdi Makamı Dizisi	110
Acemkürdi Makamı Dizisi	110
2. Bayatiaraban, Muhayyerkürdi ve Acemkürdi Makamlarında Örnek Eserler	111
Birleşik Makamların Meydana Geliş Şekilleri	111
Bayatiaraban Peşrev (Teslimhane)	112
Bayatiaraban Saz Semai (4. Hane)	112
Bayatiaraban Şarkı (Lutfunu Kestin A Zalim)	113
Muhayyerkürdi Alıştırma	114
Muhayyerkürdi Saz Semai (4. Hane).....	114
Muhayyerkürdi Şarkı (Rüzgâr Söylüyor Şimdi)	115
Acemkürdi Alıştırma	116
Acemkürdi Peşrev (Teslimhane).....	117
Acemkürdi Şarkı (Ara Nağme).....	117
Acemkürdi Şarkı (Aşkın Kanununu).....	118
Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları.....	119

Öz Değerlendirme Formu	120
Öğrenci Gözlem Formu	121
Akran Değerlendirme Formu	122
Tutum Ölçeği	123
TERİMLER SÖZLÜĞÜ	124
KAYNAKÇA	127

Kitabımızı Tanıyalım

Konu

Bu bölüm işlenecek konu adlarını gösterir.

Hazırlık Çalışmaları

Bu bölüm, yeni bilgilerin öğrenilmesi amacıyla ön bilgilerin harekete geçirilmesini, konuyu sezdirmeyi amaçlar.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Transpozisyonun ne demek olduğunu araştırınız.
2. Türk müziğinde transpozisyon ne şekilde yapılmaktadır, araştırınız.

Tanımlama-Çözümleme-Uygulama

Dersin sorular ve etkinlikler aracılığıyla işlendiği, konuya yönelik öğrenilenlerin uygulandığı bölümdür.

TANIMLAMA ÇÖZÜMLEME UYGULAMA

Bilgi Notu

Konuya ilişkin küçük bilgilerin verildiği bölümdür.

Bilgi Notu

Makam dizilerinin transpoze uygulamaları 1 ses, 4 ses ve 5 ses üzerine yapılır. Makam dizisinin ses aralıkları korunarak transpoze yapılan perdelerdeki aralıklar dikkatli uygulanmalıdır.

Etkinlik

Sınıf içinde öğrencilerin konuya yönelik etkin katılımının sağlandığı bölümdür.

1. Etkinlik

- Üst sınıflarda kanun çalan öğrencilerin transpozisyonu nasıl uyguladıklarını gözlemleyiniz.
- Gözlem sonuçlarını rapor hâlinde arkadaşlarınıza sununuz.

Okuma Metni

Konuya veya etkinliğe yönelik okuma metinlerini belirtir.

Okuma Metni

Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları

Öğrencilerin, ünite ile ilgili öğrendiklerini çoktan seçmeli, boşluk doldurma, doğru yanlış, eşleştirmeli ve açık uçlu sorularla değerlendirilmelerine yönelik bölümdür.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

Açıklama

Ürün Dosyası: Öğrencilerin, etkinlik ve yapmış olduğu araştırmalardan seçerek sakladığı ürünlerin yerleştirildiği dosyadır. Ayrıca öğretmenin süreç değerlendirmesinde kullanacağı bir materyaldir.

1. Ek: Öz Değerlendirme Formu: Her konu sonunda öğrencinin kendisini değerlendirmesi için konulmuştur.
2. Ek: Öğrenci Gözlem Formu: Yapılan etkinliklerde her bir öğrencinin öğretmen tarafından değerlendirilmesi için konulmuştur.
3. Ek: Akran Değerlendirme Formu: İlgili bölümlerde öğrencinin arkadaşlarını değerlendirmesi için konulmuştur.
4. Ek: Tutum Ölçeği: Kanun programı ile ilgili tutumları ölçmek için hazırlanmıştır.

ÖĞRENME ALANI

TANIMLAMA
ÇÖZÜMLEME
VE
PERFORMANS

1. Ünite

BÜSELİK, RAST VE KÜRDİ MAKAMI TRANSPOZİSYONLARI

1. Buselik, Rast ve Kürdi Makamı
Transpozisyonlarının Çözömlenmesi
2. Buselik, Rast ve Kürdi Makamı
Transpozisyonlarının Uygulanması

1. BÜSELİK, RAST VE KÜRDİ MAKAMI TRANSPOZİSYONLARININ ÇÖZÜMLENMESİ

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Transpozisyonun ne demek olduğunu araştırınız.
2. Türk müziğinde transpozisyon ne şekilde yapılmaktadır? Araştırınız.

1. Etkinlik

- Üst sınıflarda kanun çalan öğrencilerin transpozisyon uygulamalarını gözlemleyiniz.
- Gözlem sonuçlarını rapor hâlinde arkadaşlarınıza sununuz.

TANIMLAMA ÇÖZÜMLEME UYGULAMA

Bilgi Notu

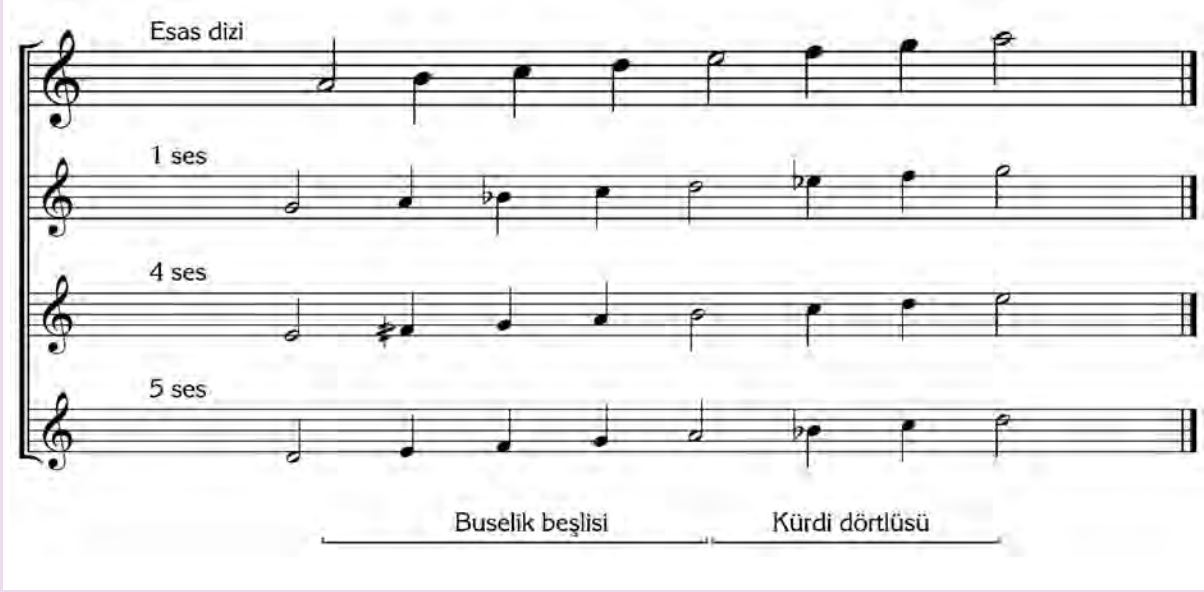
Makam dizilerinin transpoze uygulamaları 1 ses, 4 ses ve 5 ses üzerine yapılır. Makam dizisinin ses aralıkları korunarak transpoze yapılan perdelerdeki aralıklar dikkatli uygulanmalıdır.

2. Etkinlik

- Buselik makamı dizisi transpozisyonlarındaki ses değiştirici işaretleri söyleyiniz.
- Buselik makamı transpozisyon dizilerini çalınız.

Buselik Makamı Dizisi Transpozisyonları

Esas dizi

1 ses

4 ses

5 ses

Buselik beşlisi

Kürdi dördlüsü

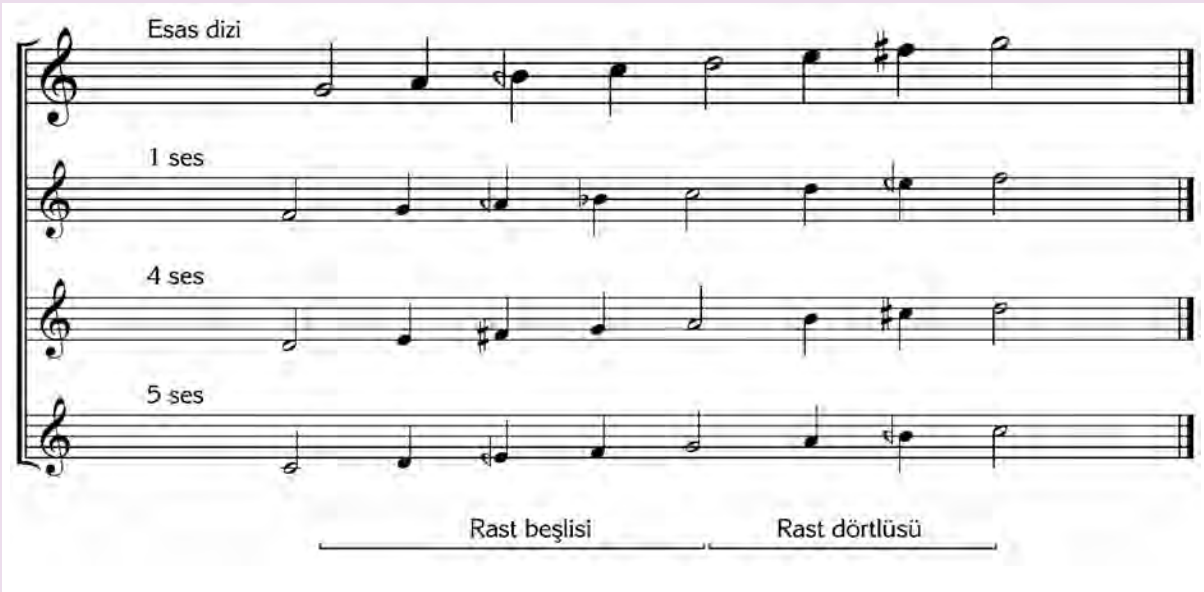
The image shows four staves of musical notation for the Buselik Makamı. The first staff is the 'Esas dizi' (main scale) in G major: G4, A4, B4, C5, D5, E5, F#5, G5. The second staff is '1 ses' (one note transposition) in F# major: F#4, G4, A4, B4, C5, D5, E5, F#5. The third staff is '4 ses' (four notes transposition) in D major: D4, E4, F#4, G4, A4, B4, C5, D5. The fourth staff is '5 ses' (five notes transposition) in C major: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5. Brackets at the bottom indicate the 'Buselik beşlisi' (first five notes) and 'Kürdi dördlüsü' (last four notes).

3. Etkinlik

- Rast makamı dizisi transpozisyonlarındaki ses değıştirci işaretleri söyleyiniz.
- Rast makamı transpozisyon dizilerini çalınız.

Rast Makamı Dizisi Transpozisyonları

Esas dizi

1 ses

4 ses

5 ses

Rast beşlisi

Rast dördlüsü

The image shows four staves of musical notation for the Rast Makamı. The first staff is the 'Esas dizi' (main scale) in D major: D4, E4, F#4, G4, A4, B4, C#5, D5. The second staff is '1 ses' (one note transposition) in C# major: C#4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C#5. The third staff is '4 ses' (four notes transposition) in A major: A4, B4, C#4, D4, E4, F#4, G#4, A5. The fourth staff is '5 ses' (five notes transposition) in G major: G4, A4, B4, C4, D4, E4, F4, G5. Brackets at the bottom indicate the 'Rast beşlisi' (first five notes) and 'Rast dördlüsü' (last four notes).

4. Etkinlik

- Kürdi makamı dizisi transpozisyonlarındaki ses değıştirici işareleri söyleyiniz.
- Kürdi makamı transpozisyon dizilerini çalınız.

Kürdi Makamı Dizisi Transpozisyonları

5. Etkinlik

- Aşağıda verilen müzik cümlesinin transpozisyonlarını yazınız.
- Yazdığınız transpozisyonları çalınız.

Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Transpoze yapılarak çalınmış buselik, rast ve kürdi makamındaki örnek eserleri araştırınız.
2. Bulduğunuz örnek eserlerin dinletisini arkadaşlarınıza sununuz.

1. Etkinlik

- Kanun çalan kişilerden buselik, rast ve kürdi makamı transpozisyonlarının uygulanmasını izleyiniz.
- İzlenimlerinize hareketle uygulamaya yönelik hazırlayacağınız raporun arkadaşlarınıza sunumunu yapınız.

TANIMLAMA ÇÖZÜMLEME UYGULAMA

Bilgi Notu

Transpozisyon çalışmaları 1. Dizek Esas dizi, 2. Dizek 1 ses, 3. Dizek 4 ses ve 5. Dizek 5 ses sıralaması ile verilmiştir.

2. Etkinlik

- Verilen buselik makamındaki transpoze eserleri çalınız.

Buselik Şarkı (1)

Usulü: Semai

(Ara Nağme)

Kani KARACA

Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

13 Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

19 Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

25 Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

Tamburi Mustafa Çavuş

Şarkı formunun en güçlü öncülerinden olan bestekâr, makamlarımızın estetik ve karakterlerini iyi anlamış, kavramış ve ifadelendirmiştir. Çağının müzik anlayışına uymamış, alışılmışlığın dışında kalmıştır. Şarkılarının sanat değeri çok yüksektir. Günümüze 64 eseri gelebilmiş, birçok eseri de unutulmuştur. Bir eseri dışında büyük beste formlarında eser vermemiştir.

(Komisyon tarafından oluşturulmuştur.)

Buselik Şarkı

Usulü: Düyek

(1. Bölüm)

Dürri TURAN

Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

9 Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

6 Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

Buselik Şarkı (2)

Usulü: Düyek

(Ara Nağme)

Rıfat Bey

Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

3 Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

Şakir Ağa

19. yüzyıl Türk müziğinin en önde gelen isimlerindendir. Küçük yaşta keman çalarak müziğe başlamıştır. Parlak sesi ve kabiliyeti ile Hammamizâde İsmail Dede Efendi' nin dikkatini çekmiştir. Zaman içinde iyi bir kemani ve tamburi olarak üne kavuşmuştur. 1812 yılında ferahnâk makamını düzenlemiştir. Bestekârlığı, çok ince bir duygu ve yüksek sanat kudreti taşıyan melodik cümlelerle görkemli anlatım olarak nitelendirilebilir. Klasik formdaki dört eserinin dışındaki eserleri şarkı formunda olduğundan, büyük bir şarkı formu bestekârı olarak gösterilir.

(Komisyon tarafından oluşturulmuştur.)

Buselik Şarkı
(Dil Bestenim)

Usulü: Semai

Vecdi SEYHUN

Yerinden §

1 ses §

4 ses §

5 ses §

Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

13 Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

19 Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

25 Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

31 Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

37 Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

44 Yerinden

1. 2.

1. 2.

1. 2.

1. 2.

3. Etkinlik

- Buselik makamı dizisinin transpozisyonlarının uygulanış biçimine uygun örnek alıştırmalar hazırlayınız. Hazırladığınız örnek alıştırmaları sınıfta çalınız.

4. Etkinlik

- Verilen rast makamındaki transpoze eserleri çalınız.

Rast Şarkı

(Ara Nağme)

Usulü: Semai

Erol SAYAN

Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

7 Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

14 Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

Rast Marş

Usulü: Sofyan

(Yaşatan Ölmez, Yaşar)

Sadettin KAYNAK

The musical score is written for four voices: Yerinden, 1 ses, 4 ses, and 5 ses. It is in the Rast Marş style, which is a type of march in the Sofyan usul. The score is divided into three systems, each containing four staves. The first system starts with a key signature of one sharp (F#) and a time signature of 2/4. The second system starts with a key signature of two sharps (F# and C#) and a time signature of 2/4. The third system starts with a key signature of three sharps (F#, C#, and G#) and a time signature of 2/4. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and bar lines, indicating the rhythm and melody of the piece.

10 Verinden

1 ses

4 ses

5 ses

13 Verinden

1 ses

4 ses

5 ses

16 Verinden

1 ses

4 ses

5 ses

Rast Şarkı

Usulü: Yürük Semai

(Yüzündür Cihanı)

Hamamizâde İsmail Dede Efendi

Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

5 ses

Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

5 ses

Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

5 ses

Yerinden

10

1 ses

4 ses

5 ses

Yerinden

13

1.

2.

1 ses

4 ses

5 ses

Yerinden

16

1.

1 ses

4 ses

5 ses

Yerinden

19

2.

1 ses

2.

4 ses

2.

5 ses

2.

Yerinden

22

1 ses

4 ses

5 ses

Yerinden

25

1 ses

4 ses

5 ses

Rast Zeybek (İzmir Kordon)

Usulü: Ağır Aksak

Anonim

Verinden

1 ses

4 ses

5 ses

2 Verinden

1 ses

4 ses

5 ses

3 Verinden

1 ses

4 ses

5 ses

4 Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

5 Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

6 Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

7 Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

8 Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

9 Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

10 Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

11 Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

12 Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

5. Etkinlik

- Rast makamı dizisinin transpozisyonlarının uygulanış biçimine uygun örnek alıştırma hazırlayınız. Hazırladığınız örnek alıştırma sınıfta çalınız.

6. Etkinlik

- Verilen kürdi makamındaki transpoze eserleri çalınız.

Reşat AYSU

Kendi kendine notayı ve keman çalmayı öğrenmiş, gençlik yıllarında arkadaşları ile tango orkestrası kurarak çeşitli konserler vermiştir. Aynı görevi paylaştığı arkadaşı İsmail Baha Sürelsan ile çeşitli faaliyetlerde bulunmuştur. 1945 yılında Rakım Elkutlu ile İzmir Musıkî Cemiyetini kurmuştur. Tango, lied ve marş gibi batı müziği formlarında besteler yapmış, 1943 yılından sonra peşrev, saz semai, şarkı ve oyun havası gibi Türk müziği formları da dahil olmak üzere üç yüzü aşkın eser besteleyen bestekâr, özellikle saz semaileri ile ün kazanmıştır.

(Komisyon tarafından oluşturulmuştur.)

Kürdi Şarkı (1) (Ara Nağme)

Usulü: Düyek

Erol SAYAN

Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

3 Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

Refik FERSAN

Saz müziğimizin önemli bir bestekândır. Nazari bilgisi, usullere hakimiyeti, eski makamların seyir ve karakterini çok iyi bilmesi nedeni ile metin eserler bestelemiştir. Unutulmuş makamlardan olan selmek makamını yeniden canlandırmış, yeni eserler besteleyerek zenginleştirmiştir. Eserlerinin toplamı dört yüz olarak bilinen bestekâr, Tamburi Cemil Bey'in sanat ışığı altında yetişmiştir.

(Komisyon tarafından oluşturulmuştur.)

Kürdi Şarkı (2)

Usulü: Sofyan

(Ara Nağme)

Erdinç ÇELİKKOL

The musical score is written for four staves, each representing a different voice or instrument: Yerinden (top), 1 ses, 4 ses, and 5 ses (bottom). The music is in 2/4 time and features a key signature of one flat (B-flat). The score is divided into three systems, each containing four staves. The first system starts with a treble clef and a common time signature. The second system starts with a treble clef and a common time signature. The third system starts with a treble clef and a common time signature. The score includes various musical notations such as notes, rests, and bar lines. The first system ends with a double bar line. The second system ends with a double bar line. The third system ends with a double bar line. The score is written in a clear and legible style, with a focus on the melodic lines of the four staves.

Kürdi Şarkı (3)

Üsulü: Sofyan

(Ara Nağme)

Alaattin YAVAŞÇA

Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

4 Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

7 Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

Okuma Metni

Türk Müzik Kültürünün Geçmişi

Çok derin bir geçmişten bugüne kadar uzanan Türk müzik kültürünün oluşumunda Osmanlı dönemi ayrı bir öneme sahiptir.

Osmanlı döneminde pek çok farklı kültürü harmanlayarak gelen Türk müzik kültürü, kendi kişisel karakterini XV. yüzyılda oluşturmaya başlamıştır. Bu yüzyılda dönemin padişahlarının da himayesiyle ilim ve sanat hayatında çok parlak bir dönem yaşanmış, dünyanın çeşitli bölgelerinden bir çok müzisyen, Osmanlı ülkesine gelerek başta İstanbul olmak üzere Edirne, Bursa gibi merkezlerde toplanmıştır. İlim ve sanata olan ilginin sonucunda Türk müzik tarihinin ilk Türkçe kitapları yazılmaya başlanmış ve çok sayıda eser üretilmiştir. Bu dönemden itibaren yazılan müzik yazmalarında Geleneksel Türk Sanat Müziği'nin çok kültürlü yapısının izlerini görmek mümkündür. Bu kaynaklar gerek müzik teorisinin dayandığı farklı kültürlerle uzanan kökleriyle gerekse terminolojisiyle bu etkileşimlerin en somut örnekleridir. Müzik yazmaları ve bu yazmalarda yer alan farklı kültürlerle ait dil, bölge, soy, etnik grup, ses sistemi ve batı etkileri gibi unsurlar vardır.

Müzik yazmaları XV. yüzyıldan itibaren Osmanlı döneminde incelendiğinde, eserlerdeki teorik yapının köklerinin önce Ortaçağ İslam dünyasının müzik kaynaklarına oradan da Grek dünyasında yapılmış çalışmalara uzandığı görülmektedir. İlk Türkçe müzik nazariyatının kuruluş ve oluşum evresi olan XV. yüzyıldaki yazmalarda etkisi en fazla görülen eserler arasına Ortaçağ İslam dünyasında yazılmış olan El-Kindi, Farabi, İbn-i Sina'nın eserleri gelmektedir. Bu yazmalar ise büyük ölçüde Grek mirası üzerine kurulmuştur. Grek müzik teorisine ait eserlerin Ortadoğu'ya yayılmasında Büyük İskender'in Doğu seferi sırasında kurulan Grek bilim merkezlerinin etkisi büyük olmuştur. İslamiyet'in yayılmaya başlamasından sonra İskenderiye, Anadolu, Suriye, Irak, İran'da bir çok bilim merkezi müslümanların eline geçmiştir. 750-1258 yılları arasındaki Abbasiler döneminde eki Greklere ait bir çok bilimsel eser tercümeler yoluyla İslam dünyasına girmiştir.

(Komisyon tarafından oluşturulmuştur.)

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

A. Aşağıdaki cümlelerden bilgi yönüyle doğru olanın başına D, yanlış olanın başına Y harfi koyunuz.

1. () Buselik makamı dizisinin 1 ses transpozisyonunda si ve mi küçük mücennep bemolü kullanılır.
2. () Rast makamı dizisinin 4 ses transpozisyonunda mi ve si koma bemolü kullanılır.
3. () Kürdi makamı dizisinin 5 ses transpozisyonunda fa ve do bakiyye diyezi kullanılır.

B. Aşağıda verilen ifadelerdeki noktalı yerleri doldurunuz.

1. Rast makamı esas dizisinde koma bemolü ve bakiyye diyezi ses değiştirici işaretleri bulunmaktadır.
2. Kürdi makamı esas dizisinde küçük mücennep bemolü ses değiştirici işareti bulunmaktadır.

C. Aşağıda verilen çoktan seçmeli soruların doğru cevabını bulunuz.

1. Aşağıdaki ifadelerden hangisi buselik makamı 4 ses transpozisyonunda kullanılır?
A) Si bakiyye bemolü
B) Mi koma bemolü
C) Fa bakiyye diyezi
D) Do bakiyye diyezi
E) Fa küçük mücennep diyezi
2. Aşağıdaki ifadelerden hangisi rast makamı 5 ses transpozisyonunda kullanılır?
A) Mi ve si küçük mücennep bemolü
B) Mi bakiyye bemolü
C) Mi ve si koma bemolü
D) Si bakiyye bemolü
E) Si küçük mücennep bemolü
3. Aşağıdaki ifadelerden hangisi kürdi makamı 1 ses transpozisyonunda kullanılır?
A) Mi ve si koma bemolü
B) Mi, si ve la küçük mücennep bemolü
C) Mi, si ve la bakiyye bemolü
D) Mi, si ve la koma bemolü
E) Si küçük mücennep bemolü

2. Ünite

UŞŞAK, BAYATİ VE HÜSEYİNİ MAKAMI TRANSPOZİSYONLARI

1. Uşşak, Bayati ve Hüseyini Makamı
Transpozisyonlarının Çözülmesi
2. Uşşak, Bayati ve Hüseyini Makamı
Transpozisyonlarının Uygulanması

1. UŞŞAK, BAYATİ VE HÜSEYİNİ MAKAMI TRANSPOZİSYONLARININ ÇÖZÜMLENMESİ

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

Uşşak, bayati ve hüseyini makamı transpozisyonlarının icra edilmiş örneklerini araştırınız.

1. Etkinlik

- Üst sınıflarda veya çevrenizde kanun çalan kişilerin uşşak, bayati ve hüseyini makamı transpozisyonlarını nasıl uyguladıklarını gözlemleyiniz.
- Gözlem sonuçlarından hareketle çözümlmeye yönelik hazırlayacağınız raporu arkadaşlarınıza sununuz.

TANIMLAMA ÇÖZÜMLEME UYGULAMA

Bilgi Notu

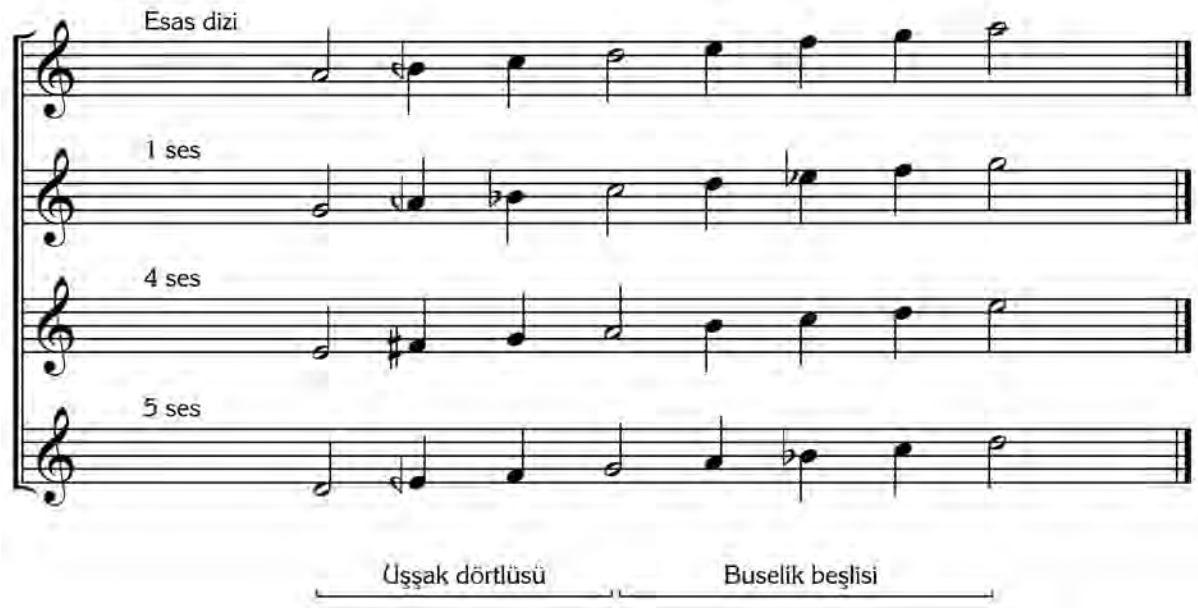
Makam dizilerinin transpoze uygulamaları 1 ses, 4 ses ve 5 ses üzerine yapılır. Makam dizisinin ses aralıkları korunarak transpoze yapılan perdelerdeki aralıklar dikkatli uygulanmalıdır.

2. Etkinlik

- Uşşak makamı dizisi transpozisyonlarındaki ses değiştirici işaretleri söyleyiniz.
- Uşşak makamı transpozisyon dizilerini çalınız.

Uşşak Makamı Dizisi Transpozisyonları

Esas dizi

1 ses

4 ses

5 ses

Uşşak dörtlüsü

Buselik beşlisi

The image shows four staves of musical notation for the Uşşak Makamı Dizisi. The first staff is labeled 'Esas dizi' and contains the notes G4, A4, B4, C5, D5, E5, F#5, G5. The second staff is labeled '1 ses' and contains the notes F#4, G4, A4, B4, C5, D5, E5, F#5. The third staff is labeled '4 ses' and contains the notes E4, F#4, G4, A4, B4, C5, D5, E5. The fourth staff is labeled '5 ses' and contains the notes D4, E4, F#4, G4, A4, B4, C5, D5. Below the staves, there are two brackets: 'Uşşak dörtlüsü' spanning the first four notes of each staff, and 'Buselik beşlisi' spanning the last five notes of each staff.

3. Etkinlik

- Bayati makamı dizisi transpozisyonlarındaki ses değıştirici işaretleri söyleyiniz.
- Bayati makamı transpozisyon dizilerini çalınız.

Bayati Makamı Dizisi Transpozisyonları

Esas dizi

1 ses

4 ses

5 ses

Uşşak dörtlüsü

Buselik beşlisi

The image shows four staves of musical notation for the Bayati Makamı Dizisi. The first staff is labeled 'Esas dizi' and contains the notes G4, A4, B4, C5, D5, E5, F#5, G5. The second staff is labeled '1 ses' and contains the notes F#4, G4, A4, B4, C5, D5, E5, F#5. The third staff is labeled '4 ses' and contains the notes E4, F#4, G4, A4, B4, C5, D5, E5. The fourth staff is labeled '5 ses' and contains the notes D4, E4, F#4, G4, A4, B4, C5, D5. Below the staves, there are two brackets: 'Uşşak dörtlüsü' spanning the first four notes of each staff, and 'Buselik beşlisi' spanning the last five notes of each staff.

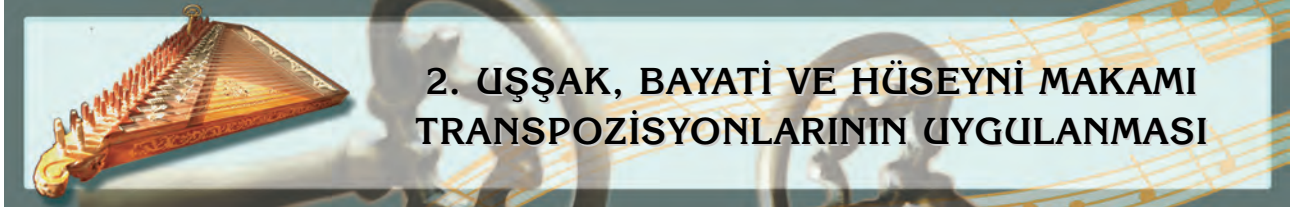

4. Etkinlik

- Hüseyni makamı dizisi transpozisyonlarındaki ses değıştirici işaretleri söyleyiniz.
- Hüseyni makamı transpozisyon dizilerini çalınız.

Hüseyni Makamı Dizisi Transpozisyonları

2. UŞŞAK, BAYATİ VE HÜSEYİNİ MAKAMI TRANSPOZİSYONLARININ UYGULANMASI

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Transpoze yapılarak çalınmış uşşak, bayati ve hüseyini makamındaki örnek eserleri araştırınız.
2. Bulduğunuz örnek eserlerin dinletisini arkadaşlarınıza sununuz.

1. Etkinlik

- Üst sınıflarda veya çevrenizde kanun çalan kişilerden uşşak, bayati ve hüseyini makamı transpozisyonlarının uygulanmasını izleyiniz.
- İzlenimlerinizden hareketle uygulamaya yönelik hazırlayacağınız raporun sunumunu arkadaşlarınıza yapınız.

TANIMLAMA ÇÖZÜMLEME UYGULAMA

Bilgi Notu

Transpozisyon çalışmaları 1. Dizek Esas dizi, 2. Dizek 1 ses, 3. Dizek 4 ses ve 5. Dizek 5 ses sıralaması ile verilmiştir.

2. Etkinlik

- Verilen uşşak makamındaki transpoze eserleri çalınız.

Uşşak Peşrev

Usulü: Ağır Yürük Semai

(4. Hane)

Hasan SOYSAL

Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

3 Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

Lavtacı Andon

Rum asıllı lavtacı, Udi ve bestecinin eğitimi hakkında bilgi bulunmamaktadır. Civan Ağa ve Lavtacı Hırsto'nun ağabeyi, kemençeci Vasilaki ve Suphi Ziya Özbekkan'ın hocasıdır. Uzun yıllar kardeşleri ile oluşturduğu saz takımı ile köçekçe icralarında büyük başarı göstermiş, üç peşrev, iki saz semai, bir mandıra ve birkaç şarkı bestelemiştir. En çok bilinen eserleri hüseyini saz semai ve peşrevidir.

(Komisyon tarafından oluşturulmuştur.)

Uşşak Oyun Havası (Anadolu)

Usulü: Nim Sofyan

Muallim İsmail Hakkı Bey

Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

5 Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

9 Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

13 Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

17 Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

21 Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

Uşşak Peşrev (Teslimhane)

Usulü: Hafif (*)

Tamburi Osman Bey

Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

3 Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

6 Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

(*) Hafif usulün orijinali 32/4 lük ölçüyle gerçekleştirilse de öğrenci seviyesine uygun olmadığı ve uygulama açısından sıkıntı yaratacağı düşüncesiyle 4/4 lük ölçü ile verilmiştir.

9 Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

12 Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

14 Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

3. Etkinlik

- Uşşak makamı dizisinin transpozisyonlarının uygulanışına yönelik örnek alıştırmalar hazırlayınız. Hazırladığınız örnek alıştırmaları sınıfta çalınız.

4. Etkinlik

- Verilen bayati makamındaki transpoze eserleri çalınız.

Bayati Şarkı (Ara Nağme)

Usulü: Aksak

Kemani Rıza Efendi

Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

3 Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

Bayati Medhâl (Teslimhane)

Usulü: Sofyan

Alaattin YAVAŞÇA

Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

5. Etkinlik

- Bayati makamı dizisinin transpozisyonlarının uygulanışına yönelik örnek alıştırma hazırlayınız. Hazırladığınız örnek alıştırma sınıfta çalınız.

6. Etkinlik

- Verilen hüseyini makamındaki transpoze eserleri çalınız.

Hüseyinî Peşrev (Teslimhane)

Usulü: Muhammes (*)

Lavtacı Andon

Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

(*) Muhammes usulün orijinali 32/4 lük ölçüyle gerçekleştirilse de öğrenci seviyesine uygun olmadığı ve uygulama açısından sıkıntı yaratacağı düşüncesiyle 4/4 lük ölçü ile verilmiştir.

Lemi ATLI

Çocukluk yıllarında maddi ve manevi çok sıkıntılı günler yaşamış olan bestekâr, Griftzen Asım Bey, Santuri Ethem Efendi, Hafız Yusuf ve Enderûni Vasıf Bey gibi üstadlardan ders alarak kendini yetiştirmiştir. Büyük bestekâr Hacı Arif Bey ile de ölümüne kadar çeşitli çalışmalar yapmıştır. En çok çalıştığı hocası Rıfat Bey'dir. Müzik hayatı boyunca üç yüz kadar şarkı bestelemiş, bir çoğu da zamanında notaya alınmadığı için unutulmuştur.

(Komisyon tarafından oluşturulmuştur.)

Hüseyini Türkü (Ara Nağme)

Usulü: Düyek

Sadettin KAYNAK

Yerinden

1 ses

4 ses

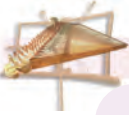
5 ses

Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

7. Etkinlik

- Verilen hüseyini makamındaki örnek eserin transpozisyonlarını yazınız ve çalınız.

Hüseyini Oyun Havası (1. Bölüm)

Üslû: Sofyan

Aydın ORAN

Yerinden

8. Etkinlik

- Hüseyini makamı dizisinin transpozisyonlarının uygulanışına yönelik örnek alıştırmalar hazırlayınız. Hazırladığınız örnek alıştırmaları sınıfta çalışınız.

Okuma Metni

ATATÜRK'ÜN TÜRK TANIMI

Afet İnan; öğretmeni olan İsviçreli antropolog Profesör Eugène Pittard'ın, kendisine doktora tezi olarak verdiği "Türk Milleti'nin Özellikleri" konusunda Atatürk'ten yardım istedi. Atatürk; Afet İnan'ın önce kendi görüşlerini yazmasını ve fikirlerini daha sonra belirteceğini söyledi. Afet İnan'ın uzun çalışmasına karşılık, Atatürk kurşun kalemle, iki küçük not kâğıdı üzerine kendi tanımını yaptı.

Bu memleket, dünyanın beklemediği, asla ümid etmediği bir müstesna mevcudiyetin yüksek tecellisine, yüksek sahne oldu. Bu sahne yedi bin senelik (en aşağı), bir Türk beşiğidir. Beşik tabiatın rüzgârlarıyla sallandı; beşiğin içindeki çocuk tabiatın yağmurlarıyla yıkandı, o çocuk tabiatın şimşeklerinden, yıldırımlarından, kasırgalarından evvelâ korkar gibi oldu; sonra onlara alıştı; onları tabiatın babası tanıdı, onların oğlu oldu. Bir gün o tabiat çocuğu tabiat oldu, şimşek, yıldırım, güneş oldu. Türk oldu. Türk budur. Yıldırımdır, kasırgadır, dünyayı aydınlatan güneştir.

(Komisyon tarafından oluşturulmuştur.)

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

A. Aşağıdaki cümlelerden bilgi yönüyle doğru olanın başına D, yanlış olanın başına Y harfi koyunuz.

1. () Uşşak makamı dizisinin 4 ses transpozisyonunda fa ve do bakiyye diyezi kullanılır.
2. () Bayati makamı dizisinin 4 ses transpozisyonunda fa bakiyye diyezi kullanılır.
3. () Hüseyini makamı dizisinin 4 ses transpozisyonunda fa ve do bakiyye diyezi kullanılır.

B. Aşağıda verilen ifadelerdeki noktalı yerleri doldurunuz.

1. Uşşak makamı esas dizisinde koma bemolü ses değiştirici işareti bulunmaktadır.
2. Hüseyini makamı esas dizisinde küçük mücennep bemolü ve bakiyye diyezi ses değiştirici işaretleri bulunmaktadır.

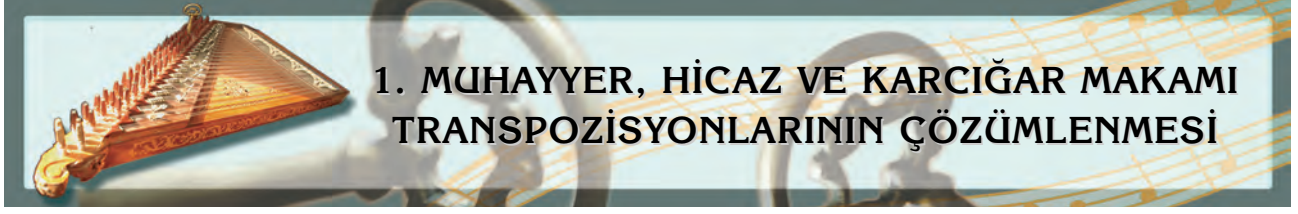
C. Aşağıda verilen çoktan seçmeli soruların doğru cevabını bulunuz.

1. Aşağıdaki ifadelerden hangisi uşşak makamı 1 ses transpozisyonunda kullanılır?
A) La koma bemolü, mi ve si küçük mücennep bemolü
B) Mi koma bemolü, si küçük mücennep bemolü
C) Si koma bemolü ve fa bakiyye diyezi
D) Fa ve do bakiyye diyezi
E) Mi ve si koma bemolü
2. Aşağıdaki ifadelerden hangisi bayati makamı 5 ses transpozisyonunda kullanılır?
A) Fa bakiyye diyezi, si koma bemolü
B) Mi ve si bakiyye bemolü
C) Mi koma bemolü, si küçük mücennep bemolü
D) La bakiyye bemolü, mi ve si küçük mücennep bemolü
E) Si küçük mücennep bemolü
3. Aşağıdaki ifadelerden hangisi hüseyini makamı 1 ses transpozisyonunda kullanılır?
A) Fa ve do bakiyye diyezi
B) Mi ve la küçük mücennep bemolü
C) Mi ve si bakiyye bemolü
D) Mi ve la koma bemolü
E) Mi ve la küçük mücennep bemolü

3. Ünite

MUHAYYER, HİCAZ VE KARCIĞAR MAKAMI TRANSPOZİSYONLARI

1. Muhayyer, Hicaz ve Karcıgar Makamı
Transpozisyonlarının Çözömlenmesi
2. Muhayyer, Hicaz ve Karcıgar Makamı
Transpozisyonlarının Uygulanması

1. MUHAYYER, HICAZ VE KARCIĞAR MAKAMI TRANSPOZİSYONLARININ ÇÖZÜMLENMESİ

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

Muhayyer, hicaz ve karcığar makamlarının transpozisyonlarının icra edilmiş örneklerini araştırınız.

1. Etkinlik

- Üst sınıflarda veya çevrenizde kanun çalan kişilerin muhayyer, hicaz ve karcığar makamı transpozisyonlarını nasıl uyguladıklarını gözlemleyiniz.
- Gözlem sonuçlarından hareketle çözümlmeye yönelik hazırlayacağınız raporu arkadaşlarınıza sununuz.

TANIMLAMA ÇÖZÜMLEME UYGULAMA

Bilgi Notu

Makam dizilerinin transpoze uygulamaları 1 ses, 4 ses ve 5 ses üzerine yapılır. Makam dizisinin ses aralıkları korunarak transpoze yapılan perdelerdeki aralıklar dikkatli uygulanmalıdır.

2. Etkinlik

- Muhayyer makamı dizisi transpozisyonlarındaki ses değiştirici işaretleri söyleyiniz.
- Muhayyer makamı transpozisyon dizilerini çalınız.

Muhayyer Makamı Dizisi Transpozisyonları

Esas dizi

1 ses

4 ses

5 ses

Uşşak dörtlüsü

Hüseynî beşlisi

3. Etkinlik

- Hicaz makamı dizisi transpozisyonlarındaki ses değıştirici işaretleri söyleyiniz.
- Hicaz makamı transpozisyon dizilerini çalınız.

Hicaz Makamı Dizisi Transpozisyonları

Esas dizi

1 ses

4 ses

5 ses

Hicaz dörtlüsü

Rast beşlisi

4. Etkinlik

- Karcıġar makamı dizisi transpozisyonlarındaki ses deġiřtirici işaretleri söyleyiniz.
- Karcıġar makamı transpozisyon dizilerini çalınız.

Karcıġar Makamı Dizisi Transpozisyonları

Alaattin YAVAşşA

Müzik çalışmasına ilkokul sıralarında Zeki elikalp'ten batı müziği ve keman dersleri olarak başlamış, Artaki Candan'dan aldığı kanun dersleri ile müzik hayatını sürdürmüştür. Sadettin Kaynak, Zeki Arif Ataergin ve Münir Nurettin Selçuk ile müzik çalışmaları yapmış, Suphi Ezgi, Mesud Cemil, Refik Fersan, Nuri Halil Poyraz, Suphi Ziya zbekkan, Cevdet ağla, Fehmi Tokay, Hüseyin Sadettin Arel, Ekrem Karadeniz, Fikret Kutluğ'dan da önemli ölçüde yararlanmıştır. Saz ve sözlü eser olarak dört yüz elliyi aşkın bestesi ile ocuk şarkısından Ayin-i şerife kadar geniş bir bestekrlık yelpazesine sahiptir. 1991 yılında Devlet Sanatçısı nvanı alan bestekâr, görevli olduğu kurumlarda birçok sanatçısının yetişmesinde etkili olmuştur. TRT Türk Sanat Müziği Repertuvar Kurulundaki görevine devam etmekte olup, zaman zaman solistlik ve koro şefliği de yapmaktadır.

(Komisyon tarafından oluşturulmuştur.)

2. MUHAYYER, HİCAZ VE KARCIĞAR MAKAMI TRANSPOZİSYONLARININ UYGULANMASI

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Transpoze yapılmış muhayyer, hicaz ve karcıgar makamındaki örnek eserleri araştırınız.
2. Bulduğunuz örnek eserlerin ses kayıtlarını arkadaşlarınıza sununuz.

1. Etkinlik

- Üst sınıflarda veya çevrenizde kanun çalan kişilerden muhayyer, hicaz ve karcıgar makamı transpozisyonlarının uygulanmasını izleyiniz.
- İzlenimlerinize hareketle uygulamaya yönelik hazırlayacağınız raporun sunumunu arkadaşlarınıza yapınız.

TANIMLAMA ÇÖZÜMLEME UYGULAMA

Bilgi Notu

Transpozisyon çalışmaları 1. Dizek Esas dizi, 2. Dizek 1 ses, 3. Dizek 4 ses ve 5. Dizek 5 ses sıralaması ile verilmiştir.

2. Etkinlik

- Verilen muhayyer makamındaki transpoze eserleri çalınız.

Muhayyer Saz Semai (Teslimhane)

Usulü: Aksak Semai

Hasan SOYSAL

Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

Muallim İsmail Hakkı Bey

Müzik hayatına Enderûn'da sersazende olarak başlamış ve birçok kişiye hocalık yapması nedeniyle muallim sıfatını almıştır. Türk müziğinin dışında yahudilerin vermiş olduğu İbranice güfteler üzerine, sinagog ve havralarda okunması için dinî eserler bestelemiştir. Bine yakın bestesi bulunan bestekârın, 6 operet, 15 peşrev, 21 saz semai, 5 kâr, 1 kâr-ı natık, 1 medhâl, 10 dinî eser, 8 oyun havası, 17 zeybek, 2 longa, 30 beste, 26 ağır semai ve aksak semai, 3 sengin semai, 36 yürük semai ve 320 şarkısı bilinen eserleridir.

(Komisyon tarafından oluşturulmuştur.)

Muhayyer Peşrev

Usulü: Muhammes

(1. Hane)

Yusuf Paşa

Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

Yerinden

11

1 ses

4 ses

5 ses

Yerinden

14

1 ses

4 ses

5 ses

The image displays a musical score for the piece 'Yerinden'. It consists of two systems of four staves each. The first system starts at measure 11 and the second at measure 14. Each staff is labeled with a number of notes: '1 ses' (1 note), '4 ses' (4 notes), and '5 ses' (5 notes). The notation is in treble clef with a key signature of one flat (B-flat). The music features a mix of eighth and sixteenth notes, with some rests. The score is written in a clear, professional font.

Muhayyer Şarkı
(Bir Gönülde İki Sevda)

Usulü: Aksak

Ahmet Rasim Bey

Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

Yerinden
10

1 ses

4 ses

5 ses

Yerinden
13

1 ses

4 ses

5 ses

Yerinden
16

1 ses

4 ses

5 ses

19 Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

22 Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

3. Etkinlik

- Muhayyer makamı dizisinin transpozisyonlarının uygulanışına yönelik örnek alıştırmalar hazırlayınız. Hazırladığınız örnek alıştırmaları sınıfta çalınız.

4. Etkinlik

- Verilen hicaz makamındaki transpoze eserleri çalınız.

Hicaz Şarkı (Ara Nağme)

Usulü: Türk Aksağı

Medeni Aziz Efendi

Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

5 Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

Bimen ŞEN

On bir yaşında Bursa'ya gelen, Hacı Arif Bey ile tanışması sonucu müzik ile uğraşan ermeni asıllı bestekâra, "Yüzüm şen, hatıram şen" isimli bestesi nedeniyle şen soyadı verilmiştir. Müzik tekniği bakımından son derece sağlam ve üstün bir zevk ürünü olarak nitelenen eserlerinde Hacı Arif Bey'in etkisi görülen bestekâr, çok verimli olmasına rağmen nota bilmemesi nedeniyle beş yüzü aşkın bestesinden ancak iki yüz elli kadarı günümüze ulaşmıştır. Besteleri "Bestekfir-ı Şehir Bimen Efendi Külliyyatı" adıyla yayımlanmıştır.

(Komisyon tarafından oluşturulmuştur.)

Hicaz Oyun Havası

Usulü: Nim Sofyan

(1. Bölüm)

Şükrü TUNAR

Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

3 Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

9 Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

Hicaz Şarkı

Usulü: Semai

(Ey Bût-i Nev Eda)

Hamamizâde İsmail Dede Efendi

Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

6

Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

11

Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

Yerinden

17

1 ses

4 ses

5 ses

Yerinden

23

1 ses

4 ses

5 ses

Yerinden

29

1 ses

4 ses

5 ses

Yerinden

35

1 ses

4 ses

5 ses

Yerinden

41

1 ses

4 ses

5 ses

Cevdet ÇAĞLA

Kıymetli bir keman üstadı ve icracısı, aynı zamanda büyük bir bestekârdır. Temiz icrası, klasik üslubu, eşlik etmedeki ustalığı, yaptığı taksimlerdeki üstün geçki tekniği ile bilinmektedir. Göçürme (şed) yollarını iyi bildiğinden, alışılmamış perdeleri kullanarak yaptığı sürprizli geçkileri ile tanınmıştır. Yirminci yüzyıl Türk müziğinin en değerli bestekârlarındandır. Geleneğe bağlı şarkı bestekârları arasında kendisine sağlam bir yer edinmiş, ustalıkla, başarılı ve ifadeli eserler bestelemiştir. Klasik geleneklere bağlı olmakla beraber, eserlerinde zevkli, yadırganmayan bazı yenilikleri de uygulamıştır. Yüz kadar eseri olduğu bilinmektedir.

(Komisyon tarafından oluşturulmuştur.)

Hicaz Zeybek (1. Bölüm)

Usulü: Ağır Aksak

Ahmet Yekta MADRAN

Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

2 Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

5. Etkinlik

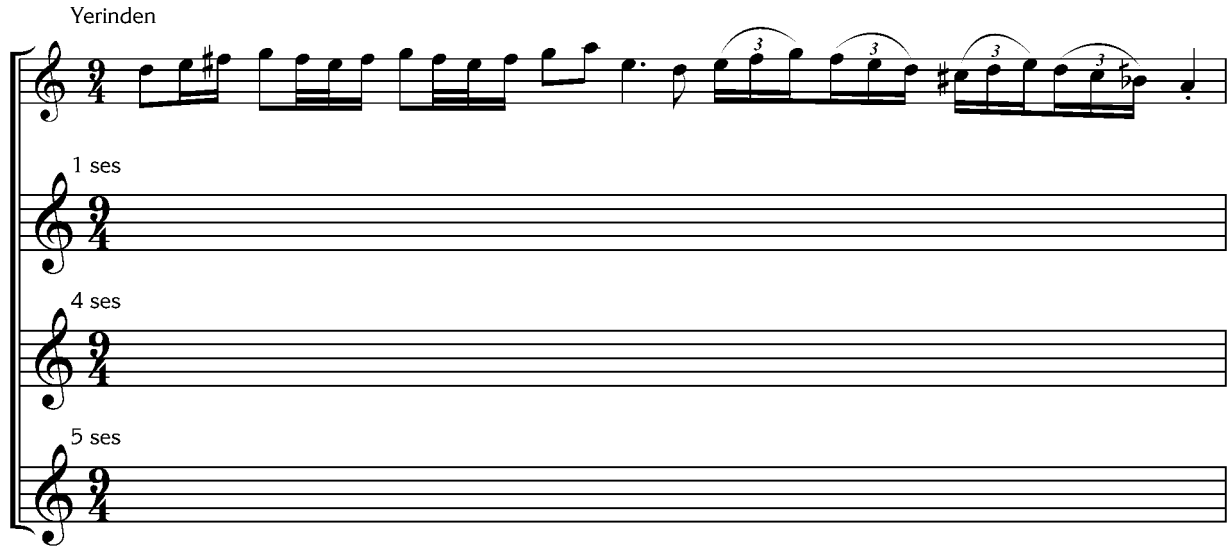
- Verilen hicaz makamındaki örnek eserin transpozisyonlarını yazınız ve çalınız.

Hicaz Zeybek (Harmandalı)

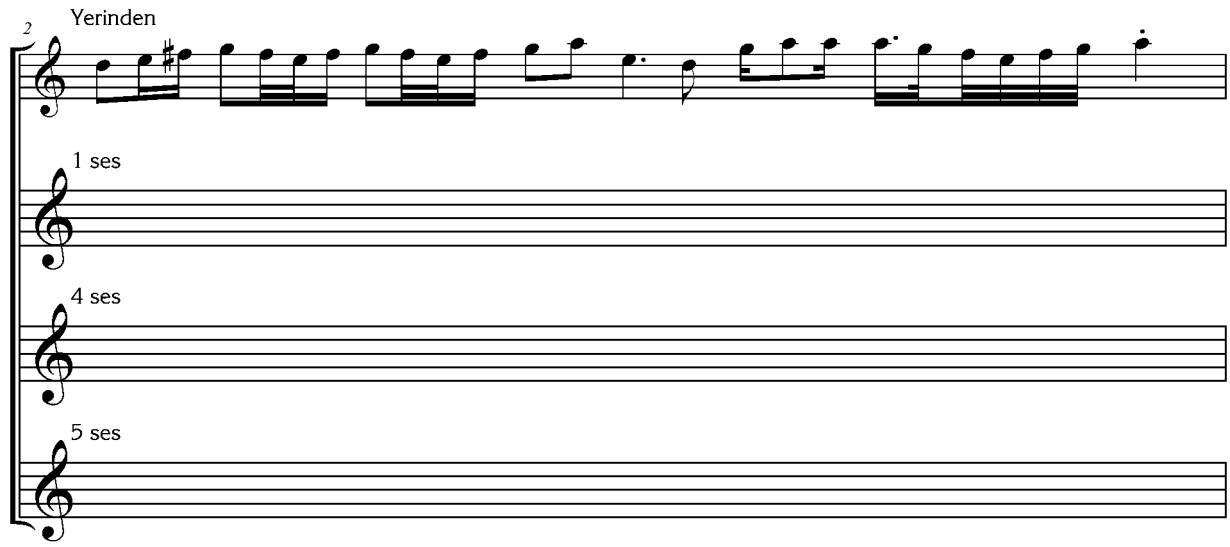
Üsulü: Ağır Aksak

Anonim

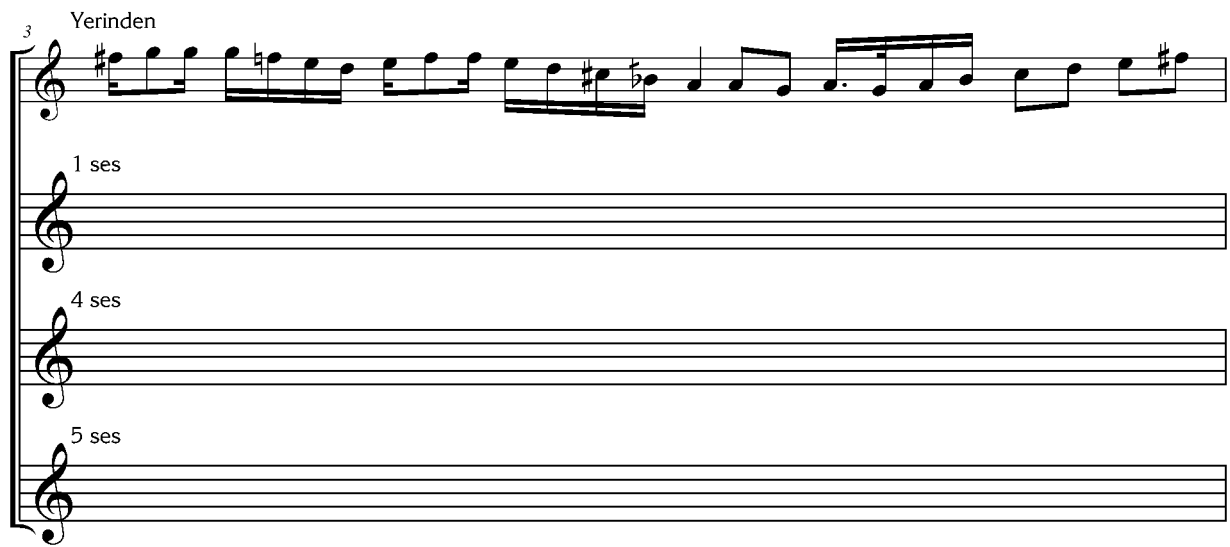
Yerinden

2 Yerinden

3 Yerinden

4 Verinden

1 ses

4 ses

5 ses

5 Verinden

1 ses

4 ses

5 ses

6 Verinden

1 ses

4 ses

5 ses

6. Etkinlik

- Hicaz makamı dizisinin transpozisyonlarının uygulanışına yönelik örnek alıştırma hazırlayınız. Hazırladığınız örnek alıştırma sınıfta çalınız.

7. Etkinlik

- Verilen karcıgar makamındaki transpoze eserleri çalınız.

Karcıgar Peşrev (Teslimhane)

Usulü: Aksak Semai

Kemani Tatyos Efendi

Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

3 Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

Karcıgar Şarkı
(Bağa Girdim Ay Çıktı)

Usulü: Aksak

Sadi HOŞSES

Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

Yerinden

1 ses

4 ses

5 ses

Yerinden

11

1 ses

4 ses

5 ses

Yerinden

14

1 ses

4 ses

5 ses

Yerinden

17

1 ses

4 ses

5 ses

8. Etkinlik

- Karcıgar makamı dizisinin transpozisyonlarının uygulanışına yönelik örnek alıştırmalar hazırlayınız. Hazırladığınız örnek alıştırmaları sınıfta çalınız.

Okuma Metni

ATATÜRK VE O'NU AĞLATAN ARYA : TOSCA

Atatürk Bulgaristan'da henüz genç bir askeri ataşe iken gittiği toska operasında Cavadarossi 'nin meşhur aryasını sevmiştir.

“Tosca'da Oynayan Sopranoya Hayrandı”

Atatürk'ün direktifiyle kurulan Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası'nın sanatçılarından Enver Kapelman, Atatürk'ün en çok halk müziğinden, oyun havaları ve operetlerden hoşlandığını anılarında şöyle aktarıyor:

“Atatürk'ün en çok sevdiği eserlerin başında Tosca operası gelirdi. Atatürk, genç bir ataşe olarak bulunduğu Bulgaristan'da devamlı olarak operaya giderdi. O sırada Tosca'da oynayan soprano hayrandı. Aradan geçen yıllar, bu sevgiyi unutturmamıştı. Akşamları O'na defalarca Tosca'dan parçalar çalardım.”

“Üç Gece Kendisine Müzik Yaptık”

9 Kasım 1963 Cumartesi gecesi Ankara Radyosu'nda Nevin Uluçam'ın Devlet Konservatuvarı öğretmenlerinden Prof. Dr. Necdet Remzi Atak ile söyleşisi de Atatürk'ün Tosca operasına tutkusunu gözler önüne seriyor. Atatürk'ün huzurunda çok konser verdiğini belirten Atak, onunla, takvimler 29 Ocak 1926 tarihini gösterirken bir konser için geldikleri Ankara'da ilk defa karşılaştıklarını anlatıyor. O tarihlerde Ankara'da konser verebilmek için piyano bulunamadığını ifade eden Atak, bu anısını, "Sonunda köşkten getirdiler. Konser, o zamanki TBMM Başkanı Kazım Özalp'ın gözetimindeydi. Atatürk oradaydı. Konserden sonra bizi köşke çağırdı. Ankara'da üç gece kaldık. Üç gece de kendisine müzik yaptık" diye aktarıyor.

“Gözlerinden Sicim Gibi Yaşlar Akıyordu”

Atak, bu anısını şöyle aktarıyor: “Bir şeye içleniyordu. Çok içleniyordu ve çok içli bir akşamdı. Tosca operasından Çavadarossi'nin ünlü aryasını birçok kez benden istemiş olduğu için hazırlıklıydım. Hatta bir yanlış yapmayayım diye aryanın notalarını bile yazmışım ve cebimde bulunduruyordum. O gece de biliyordum ki sıra tekrar Tosca'ya gelecek. Adeta bekliyordum. Nihayet bana döndü: “Çal bakalım şu Tosca'yı” dedi. Ben notayı çıkarttım; “Hayır hayır... Öyle değil, notayı bırak, notasız çal” dedi. Notayı bıraktım, gözlerimi kapadım, konsantre oldum, başladım çalmaya... Bir iki nota çalmışım ki; “Hayır hayır, olmadı, bana dön, bana çal, benim gözlerime bak öyle çal” dedi. Kendisine döndüm. Masada oturuyordu. O'na dönerek çalmaya başladım. “Gene olmadı, bana daha yaklaş” dedi. Yaklaştım, çok yaklaştım. Belliydi ki çok uzak bir anısının içine gömülmek istiyor ve içinden çok eski zamanlara ait bir şeyler taşıyor, fısırlıyor, fısırlıyordu. En sonunda, “Kemanın sapını omzuma dayayacaksın ve öyle çalacaksın” dedi. Bir an için gözünüzün önüne getirin, tarihimizde yaşamış, yaşayacak en büyük Türk, bir sanatçıya ‘Kemanının sapını omzuma daya ve o vaziyette en sevdiğim melodiyi çal’ diyor. Ben artık ibadet eder gibi, huşu içinde Cavadarossi 'nin aryasını çalmaya başladım. Atatürk, gözleri kapalı, biraz madeni ahenkli, biraz kısık, çok tatlı, çok manalı sesiyle melodiyi söylerken gözlerinden sicim gibi yaşlar akıyordu. Aryayı belki on beş kez tekrarladım...”

(Komisyon tarafından oluşturulmuştur.)

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

A. Aşağıdaki cümlelerden bilgi yönüyle doğru olanın başına D, yanlış olanın başına Y harfi koyunuz.

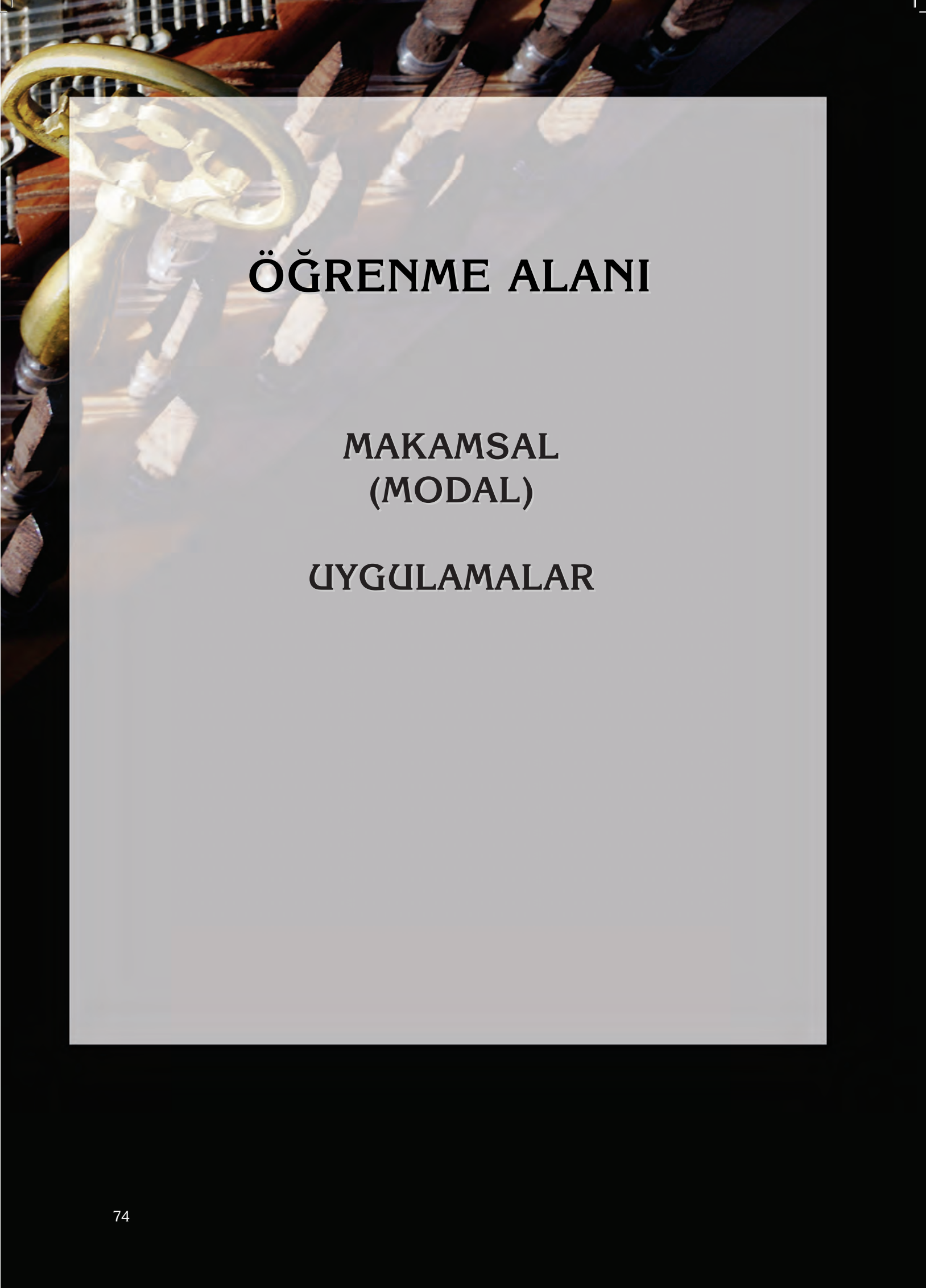
1. () Muhayyer makamı dizisinin 5 ses transpozisyonunda si ve mi bakiyye bemolü kullanılır.
2. () Hicaz makamı dizisinin 1 ses transpozisyonunda do ve fa bakiyye diyezi kullanılır.
3. () Karcıgar makamı dizisinin 5 ses transpozisyonunda mi ve si koma bemolü kullanılır.

B. Aşağıda verilen ifadelerdeki noktalı yerleri doldurunuz.

1. Muhayyer makamı esas dizisinde koma bemolü ve bakiyye diyezi ses değiştirici işareti bulunmaktadır.
2. Karcıgar makamı esas dizisinde koma mücennep bemolü, mi bakiyye bemolü ve bakiyye diyezi ses değiştirici işaretleri bulunmaktadır.

C. Aşağıda verilen çoktan seçmeli soruların doğru cevabını bulunuz.

1. Aşağıdaki ifadelerden hangisi muhayyer makamı 1 ses transpozisyonunda kullanılır?
A) Mi ve si küçük mücennep bemolü
B) Si küçük mücennep bemolü, la ve mi koma bemolü
C) Mi koma bemolü ve fa bakiyye diyezi
D) Fa ve do bakiyye diyezi
E) Mi ve si koma bemolü
2. Aşağıdaki ifadelerden hangisi hicaz makamı 4 ses transpozisyonunda kullanılır?
A) Fa bakiyye diyezi, si koma bemolü
B) Fa koma diyezi, sol ve do bakiyye diyezi
C) Mi koma bemolü, si küçük mücennep bemolü
D) La, mi ve si küçük mücennep bemolü
E) Fa küçük mücennep diyezi
3. Aşağıdaki ifadelerden hangisi karcıgar makamı 4 ses transpozisyonunda kullanılır?
A) Fa ve do küçük mücennep diyezi diyezi
B) Mi ve la koma bemolü
C) Mi ve si küçük mücennep bemolü
D) Mi ve la bakiyye bemolü
E) Si bakiyye bemolü, fa ve do bakiyye diyezi

ÖĞRENME ALANI

MAKAMSAL
(MODAL)

UYGULAMALAR

1. Ünite

SUZİNAK, SABA VE SEGÂH MAKAMLARI

1. Suzinak, Saba ve Segâh Makam Dizilerinin Kanunda Uygulanışı
2. Suzinak, Saba ve Segâh Makamlarında Örnek Eserler

1. SUZİNAK, SABA VE SEGÂH MAKAM DİZİLERİNİN KANUNDA UYGULANIŞI

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

Suzinak, saba ve segâh makamlarına ait saz eserlerinin ses kayıtlarını araştırınız. Bulduğunuz örnekleri sınıfta dinleyiniz.

TANIMLAMA ÇÖZÜMLEME UYGULAMA

1. Etkinlik

- Aşağıdaki suzinak makamı dizisinin yeden ve güçlü perdelerini söyleyiniz.
- Suzinak makamı dizisinin ses değiştirici işaretlerini söyleyiniz.

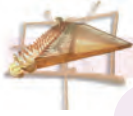
SUZİNAK MAKAMI DİZİSİ

2. Etkinlik

- Aşağıdaki saba makamı dizisinin durak ve tiz durak perdelerini söyleyiniz.
- Saba makamı dizisinin ses değiştirici işaretlerini söyleyiniz.

SABA MAKAMI DİZİSİ

3. Etkinlik

- Aşağıdaki segâh makamı dizisinin durak ve tiz durak perdelerini söyleyiniz.
- Segâh makamı dizisinin ses değiştirici işaretlerini söyleyiniz

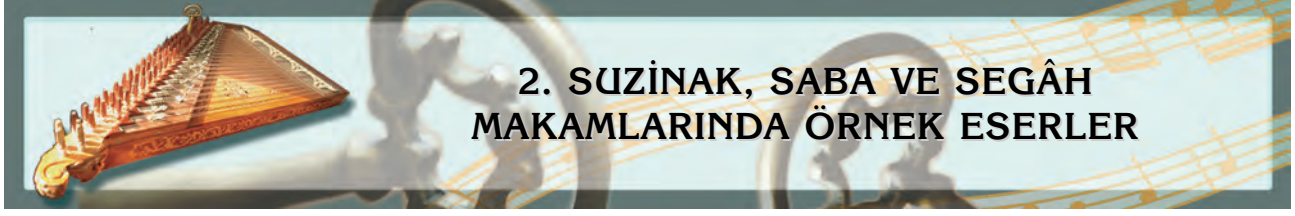
SEGÂH MAKAMI DİZİSİ

Bilgi Notu

Özel Dörtlü ve Beşliler

İsmi	Aralık Sembolleri	Toplam Koma Değeri
1. Saba dördlüsü	K-S-S	18
2. Segâh beşlisi	S-T-K-T	31
3. Hüzam beşlisi	S-T-S-A	31
4. Nikriz beşlisi	T-S-A-S	31
5. Pençgâh beşlisi	T-T-K-S	31
6. Ferahnak beşlisi	S-T-T-K	31

2. SUZINAK, SABA VE SEGÂH MAKAMLARINDA ÖRNEK ESERLER

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Suzinak makamı ile ilgili araştırma yapınız.
2. Saba makamı ile ilgili araştırma yapınız.
3. Segâh makamı ile ilgili araştırma yapınız.

TANIMLAMA ÇÖZÜMLEME UYGULAMA

1. Etkinlik

- Aşağıda verilen suzinak makamındaki alıştırma ve eserleri çalınız.

Suzinak Şarkı (1)

Usulü: Aksak

(Ara Nağme)

Hacı Arif Bey

Suzinak Alıştırma

Üslû: Curcuna

Necdet VAROL

Tabî Mustafa Efendi

3. Ahmed ve Lale Devrinde bestekâr olarak kendisini göstermiş, bu şöhreti saray müzisyeni olarak 1. Mahmud devrinde doruğa çıkmıştır. Türk müziğinin en büyük ve dikkate değer bestekârlarındandır. Elimizdeki eserlerdeki eda ve tavır çok asil, ve nağmelerin işlenişi son derece sanatlıdır. Orijinal ve lirik üslubuyla zamanındaki bestekârlar arasında sıvrılmıştır ve kendinden sonraki sanatkârları etkilemiştir. Üsul-makam, makam-güfte ilişkisi kusursuz bir prozodi duygusu ile işlenmiştir. Makam geçkileri, terennümler üstün bir zevkle oluşturulmuştur. Bestekârın elimizdeki eserleri dört saz eseri, bir kâr, on iki beste, sekiz ağır semai ve dokuz yürük semai olmak üzere toplam otuz dört adettir. Bunlar arasında bayati yürük semai "Gül yüzlülerin şevkine gel nuş edelim mey" ve sazkâr beste "Hemişe dilde suhan elde sazkârımdır" en çok bilinen ve sevilen eserlerindendir.

(Komisyon tarafından oluşturulmuştur.)

Suzinak Peşrev

Usulü: Sofyan

Cevdet ÇAĞLA

1. Hâne

4. Hâne

7. Hâne

10. Hâne

13. Hâne

16. Hâne

19. Hâne

22. Hâne

25. Hâne

28. Hâne

(SON)

Teslimhâne

Suzinak Şarkı (2)

Usulü: Aksak Semaî

(Ara Nağme)

Muallim İsmail Hakkı Bey

Suzinak Saz Semai

Usulü: Aksak Semai

Kemani Tatyos Efendi

1. Hane

2. Hane

Teslimhane

3. Hane

4. Hane

5. Hane

6. Hane

7. Hane

8. Hane

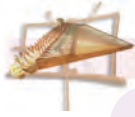
9. Hane

10. Hane

2. Etkinlik

- Suzinak makamı dizisinin uygulanış biçimine ilişkin örnek eserler hazırlayınız. Hazırladığınız örnek eserleri sınıfta çalınız.

3. Etkinlik

- Aşağıda verilen saba makamındaki alıştırma ve eserleri çalınız.

Kemani Rıza Efendi

Üç padişah dönemi yaşamasına rağmen, asıl ününü Sultan 2. Mahmud döneminde kazanmıştır. Bu dönemde önemli şahsiyetlere keman muallimliği yapmıştır. Enderun'da görev yaparken Hammamizâde İsmail Dede Efendi, Dellâlzade, Şakir Ağa, Numan Ağa, Zeki Mehmet Ağa'yla birlikte fasıllara katılmıştır. Kırka yakın duygu yüklü güzel şarkılar bestelemiştir. Fakat yapmış olduğu üç saz eseri onu ölümsüzleştirmiştir. Batı müziğinin etkisinde kalarak tahirbuselik, peşrev ve saz semai ile nihavend peşrevi bestelemiştir.

(Komisyon tarafından oluşturulmuştur.)

Saba Alıştırma

Usulü: Yürük Semai

Necdet VAROL

Saba Şarkı

Usulü: Devr-i Hindi

(Ara Nağme)

Rıfat Bey

Nayi Osman Dede

Çok genç yaşından itibaren güzel sanatların müzik, şiir ve hat sanatı gibi kollarında çalışmaya başlamıştır. Ney üflemesini üç yıllık çile süresi içinde geliştirdiği söylenmektedir. Sanatkâr kişiliğini işleyip geliştirdi ve sazında erişilmez bir virtüöziteye ulaşarak Galata Mevlevihanesinde on sekiz yıl neyzenbaşılık yapmıştır. Eserlerindeki ifade kudreti, sağlamlık ve başarılı sentezler bu sanatı ne derece bildiğini göstermektedir.

(Komisyon tarafından oluşturulmuştur.)

Saba Peşrev

Usulü: Nim Sofyan

(Mevlâna)

Kemani Hamza Efendi

The musical score for Saba Peşrev is written in 2/4 time with a key signature of one flat (B-flat). The notation is presented on ten staves, each beginning with a measure number. The first staff starts at measure 1. The second staff begins at measure 5 and includes a triplet of eighth notes. The third staff starts at measure 9. The fourth staff begins at measure 13 and features a repeat sign. The fifth staff starts at measure 17. The sixth staff begins at measure 21. The seventh staff starts at measure 25. The eighth staff begins at measure 28 and ends with a double bar line and a fermata. The ninth staff starts at measure 32. The tenth staff begins at measure 36. The notation includes various rhythmic values such as eighth, sixteenth, and thirty-second notes, as well as rests and accidentals.

40

43

47

51

55

60

63

67

70

73

KARAR

§ Ø

4. Etkinlik

- Saba makamı dizisinin özelliklerine uygun ilişkin örnek eserler hazırlayınız. Hazırladığınız örnek eserleri sınıfta çalınız.

5. Etkinlik

- Aşağıda verilen segâh makamındaki eserleri çalınız.

Segâh Saz Semai

Usulü: Aksak Semai

(Teslimhane)

Hüseyin Sadettin AREL

Hacı Faik Bey

Küçük yaşında Enderûna alınarak müziği Dellâlzade İsmail Efendiden öğrenmiştir. Enderûni Ali Bey ve Hacı Arif Bey'in yakın arkadaşıdır. 19. yüzyılın en dikkate değer ve bu dönemin kudretli, başarılı bestekârlarındandır. Türk müziğinin dinî, din dışı kısımlarında ayinden ilahiye, kârdan şarkıya kadar birçok eser bestelemiştir. İyi bir neyzen ve giriftzen olmasına rağmen, daha çok usta bir hanende olarak tanınmıştır. Nota bilmediği sanılan Hacı Faik Bey beş yüzden fazla eser bestelemiş, bunlardan yüz elli kadarı günümüze gelebilmiştir. Büyük beste formlarının son ustasıdır. Şiirle uğraşmış, eserlerinin çoğunun sözlerini kendisi yazmıştır. Şiirde kullandığı Türkçe o zamanki anlayışa göre daha sadedir. Daha çok halk zevk ve sanat anlayışına yakın bir dili vardır.

(Komisyon tarafından oluşturulmuştur.)

Segâh Peşrev

Usulü: Sofyan

Hasan Ferit ALNAR

1. Hane

4

7

10

13

16

19

22

25

28

Teslimhane

2. Hane

31

3. Hane

34

36

39

41

43

4. Hane

45

47

49

52

54

6. Etkinlik

- Segâh makamı dizisinin uygulanış biçimine uygun örnek eserler hazırlayınız. Hazırladığınız örnek eserleri sınıfta çalınız.

Okuma Metni

ATATÜRK VE GÜZEL SANATLAR

Çankaya'da müzisyenlere söylemiştir;

— Osmanlı musıkîsi, Türkiye Cumhuriyeti'ndeki büyük inkılapları terennüm edecek kudrette değildir. Bize yeni bir musıkî lazımdır ve bu musıkî özünü halk musıkîsinden alan çok sesli bir musıkî olacaktır. İtiyat dediğiniz şeye gelince, sizin Osmanlı musıkînizi Anadolu köylüsü dinler mi? Dinlemiş mi? Onda o musıkînin itiyadı yoktur.

1934 (Ahmet Adnan Saygun, Atatürk ve Musıkî, s. 48-49)

Selim Sırrı (Tarcan)'ın bir kız öğrenci ile zeybek oyununu izledikten sonra söyledikleri;

Selim Sırrı Bey, zeybek raksını geliştirirken ona bir medeni şekil vermiştir. Bu sanatkâr üstadın eseri hepimiz tarafından kabul edilerek millî ve sosyal hayatımızda yer tutacak kadar olgunlaşmış, estetik bir şekil almıştır. Artık Avrupalılara; “Bizim de mükemmel bir raksımız var” diyebiliriz ve bu oyunu salonlarımızda, müsamerelerimizde oynayabiliriz. Zeybek dansı, her toplumsal salonda kadınla beraber oynanabilir ve oynanmalıdır.

1925 (Atatürk'ün S.D.V, s. 38)

Biz, çok defa, bu musıkînin tam haysiyetini bulamıyoruz. İşte bu dinlediğimiz, hakiki Türk musıkîsidir ve hiç şüphesiz, yüksek bir medeniyetin musıkîsidir. Bu musıkîyi, bütün dünyanın anlaması lazımdır. Fakat, onu bütün dünyaya anlatabilmek için, bizim milletçe, bugünkü medeni dünyanın seviyesine yükselmemiz lazımdır.

(Mesut Cemil Anlatıyor: Nükte, Fıkra ve Çizgilerle Atatürk II, 1954, Der : N.A. Banoğlu, s. 52)

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

A. Aşağıda verilen ifadelerdeki noktalı yerleri doldurunuz.

1. Suzinak makamının tiz durak perdesi perdesidir.
2. Saba makamının durak perdesi perdesidir.
3. Segâh makamının seyir özelliği

B. Aşağıdaki cümlelerden bilgi yönüyle doğru olanların başına D, yanlış olanların başına Y harfi koyunuz.

1. () Suzinak makamının durak perdesi do perdesidir.
2. () Saba makamının güçlü perdesi re perdesidir.
3. () Segâh makamının yedeni sol diyez perdesidir.
4. () Segâh makamının güçlü perdesi mi perdesidir.

C. Aşağıda verilen çoktan seçmeli sorunun doğru cevabını bulunuz.

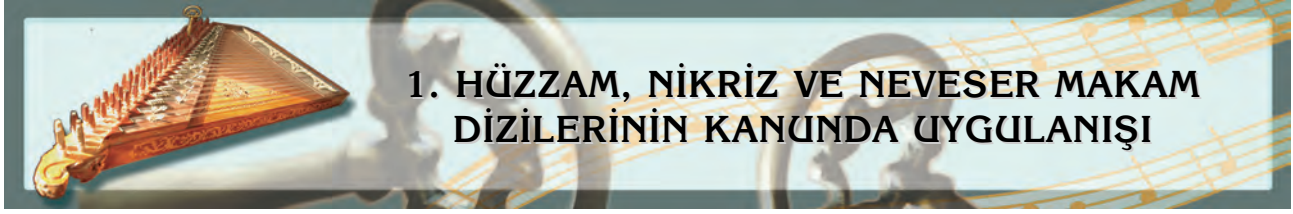
1. Suzinak makamının durak perdesi aşağıdakilerden hangisidir?
A) Sol
B) Re
C) Mi
D) La
E) Si
2. Segâh makamının durak perdesi aşağıdakilerden hangisidir?
A) Sol
B) La
C) Mi
D) Re
E) Si

2. Ünite

HÜZZAM, NIKRİZ VE NEVESER MAKAMLARI

1. Hüzam, Nikriz ve Neveser Makam Dizilerinin Kanunda Uygulanışı
2. Hüzam, Nikriz ve Neveser Makamlarında Örnek Eserler

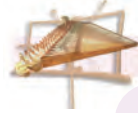

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

Hüzzam, nikriz ve neveser makamlarına ait saz eserlerinin ses kayıtlarını araştırınız. Bulduğunuz örnekleri sınıfta dinleyiniz.

TANIMLAMA ÇÖZÜMLEME UYGULAMA

1. Etkinlik

- Aşağıdaki hüzzam makamı dizisinin durak ve güçlü perdelerini söyleyiniz.
- Hüzzam makamı dizisinin ses değiştirici işaretlerini söyleyiniz.

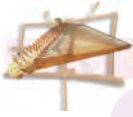
HÜZZAM MAKAMI DİZİSİ

2. Etkinlik

- Aşağıdaki nikriz makamı dizisinin güçlü ve tiz durak perdelerini söyleyiniz.
- Nikriz makamı dizisinin ses değiştirici işaretlerini söyleyiniz.

NIKRIZ MAKAMI DİZİSİ

3. Etkinlik

- Aşağıdaki neveser makamı dizisinin durak ve güçlü perdelelerini söyleyiniz.
- Neveser makamı dizisinin ses değıştirici işaretlerini söyleyiniz

NEVESER MAKAMI DİZİSİ

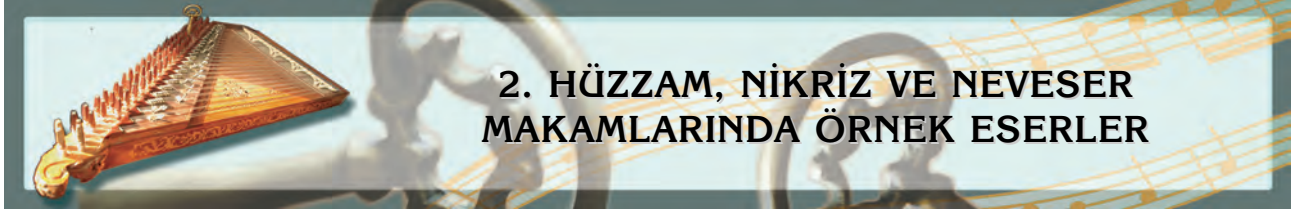

Yesari Asım ARSOY

Müzik çalışmalarına Adapazarı'nda başladı. Önceleri bağlama çalarken, daha sonraları ud çalmayı denemiştir. Fehmi Tokay ve Zeki Arif Ataergin ile müzik bilgisini ilerletmiş, müzik çevrelerine girdikten sonra Hafız Aşir Efendi, Bahriyeli Şahap, Hafız Osman Efendi ve Arap Yaşar gibi ses sanatkârlarıyla arkadaşlıklar kurmuş, Üdi Selanik'li Ahmed Efendi'den müzik konusunda faydalanmıştır. Aynı zamanda şiirle uğraşan bestekâr, eserlerinin çoğunun sözlerini kendisi yazmıştır. Kendine özgü bir üslup ve sanat anlayışı ile bilinen iki yüz elli adet bestesi vardır.

(Komisyon tarafından oluşturulmuştur.)

2. HÜZZAM, NIKRİZ VE NEVESER MAKAMLARINDA ÖRNEK ESERLER

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Hüzam makamı ile ilgili araştırma yapınız.
2. Nikriz makamı ile ilgili araştırma yapınız.
3. Neveser makamı ile ilgili araştırma yapınız.

TANIMLAMA ÇÖZÜMLEME UYGULAMA

1. Etkinlik

- Aşağıda verilen hüzam makamındaki alıştırma ve eserleri çalınız.

Hüzam Alıştırma

Usulü: Sofyan

Necdet VAROL

Hüzzam Longa

Usulü: Nim Sofyan

(1. Hane)

Santuri Ethem Bey

Hüzzam Şarkı

Usulü: Düyek

(Ara Nağme)

Sadettin KAYNAK

Sadun AKSÜT

Şefik Gürmeriç, Kemal Gürses, Hüseyin Sadettin Arel, Suphi Ezgi ve Laika Karabey'den dersler alarak müziğe başlamıştır. Üsküdar Musıkî Cemiyetinde hocası Emin Ongan'ın aracılığı ile büyük üstad Tamburi İzzettin Ökte'den tambur dersleri alarak devam etmiştir. On altı yıl TRT Türk sanat müziği repertuvar kurulu üyeliğinde bulunmuş olan bestekârın yüz kadar şarkısı, yirmi dört ilahisi, elli kadar çeşitli makamlardan saz eserleri, üç çocuk şarkısı ve Sazkâr makamında bir Mevlevî Ayin-i Şerifi vardır.

(Komisyon tarafından oluşturulmuştur.)

Hüzzam Medhâl

Usulü: Sofyan

Orhan KIZILSAVAŞ

1. Hane

4

7

Teslimhane

10

13

2. Hane

16

19

22

97

Hüzzam Saz Semai

Usulü: Aksak Semai

Hüseyin Sadettin AREL

1. Hane

Teslimhane

(SON)

2. Hane

21 3. Hane

24

27

31

35

39

43

48

2. Etkinlik

- Hüzam makamı dizisinin uygulanış biçimine ilişkin örnek eserler hazırlayınız. Hazırladığınız örnek eserleri sınıfta çalınız.

3. Etkinlik

- Aşağıda verilen nikriz makamındaki alıştırma ve eserleri çalınız.

Nikriz Saz Semai

Usulü: Aksak Semai

(Teslimhane)

Reşat AYSU

Nikriz Şarkı (1)

Usulü: Aksak

(Ara Nağme)

Tamburi Mustafa Çavuş

Nikriz Alıştırma

Üsulü: Aksak Semai

Çetin TUNCER

Nikriz Şarkı (2)

Üsulü: Düyek

(Ara Nağme)

Semahat ÖZDENSES

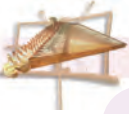

Nikriz Zeybek

Usulü: Aksak

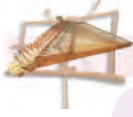
Anonim

(SON)

4. Etkinlik

● Nikriz makamı dizisinin uygulanış biçimine ilişkin örnek eserler hazırlayınız. Hazırladığınız örnek eserleri sınıfta çalınız.

5. Etkinlik

- Aşağıda verilen neveser makamındaki eserleri çalınız.

Neveser Şarkı

Usulü: Aksak Semai

(Ara Nağme)

Hacı Arif Bey

Neveser Saz Semai

Usulü: Aksak Semai

(Teslimhane)

Yusuf Paşa

Neveser Peşrev

Usulü: Hafif

Yusuf Paşa

1. Hane

3

6

9 Teslimhane

12

15 2. Haneye 3. Haneye

18 4. Haneye KARAR 2. Hane

(SON)

21

24

27 3. Hane

6. Etkinlik

- Neveser makamı dizisinin uygulanış biçimine uygun örnek eserler hazırlayınız. Hazırladığınız örnek eserleri sınıfta çalınız.

Neyzen Emin Dede

Hafız Haşim Efendi'den müzik dersleri alarak müziğe başlamıştır. Devrin birçok ünlü müzisyeni ile çalıştıktan sonra Galata Mevlevihanesi neyzenbaşılığına getirildiği için dede ünvanını almıştır. Geçtiği eserleri notaya almayı alışkanlık edinmiştir. Bolahenk Nuri Bey'in bestelediği karcıgar ve buselik ayinleri bizzat kendisinden notaya almıştır. Ney ile ilgili bilinen en eski ses kaydı bestekâra aittir. On iki saz eseri ve yedi sözlü eser olmak üzere bilinen on dokuz eseri vardır.

(Komisyon tarafından oluşturulmuştur.)

Okuma Metni

SARAYDA MÜZİK

Saray kendi bünyesinde müzisyen yetiştirdiği gibi, saray dışında yetişmiş olan müzisyenleri de, sürekli kadrosuna almış veya onlardan zaman zaman sarayda düzenlenen müzik meclislerine katılmalarını istemiştir. “Küme faslı”, sarayda görevli müzisyenler ve saray dışından gelenlerin bir arada çalıp okudukları fasıl için kullanılmış bir deyimdir.

Hamamizâde İsmail Dede Efendi'nin saraya çağrılışı bu uygulama için iyi bir örnektir. Hamamizâde İsmail Dede Efendi'nin henüz Mevlevî dergâhında çiledekken bestelediği, İstanbul'da kısa sürede tanınan buselik makamındaki “Zülfündedir benim baht-ı siyahım” sözleriyle başlayan şarkı, 3. Selim'in dikkatini çekmiş ve musahiplerinden Vardakosta Ahmet Ağa'yı dergâha göndererek derviş İsmail'i saraya çağırılmıştır.

Hamamizâde İsmail Dede Efendi bir ara sarayda müezzinbaşı görevinde bulunmuş, fakat hiçbir zaman bu görevi ömrü boyunca sürdüren bir saray adamı olmamıştır.

Benzer bir ortam 2. Abdülhamid döneminde de oluşmuştur. Batı müziğini çok seven, kızı Ayşe Sultan'a da piyano dersleri aldıratan padişah, döneminin konaklarından sokaktaki çalgıcıya kadar İstanbul'un müziğiyle özdeşleşmiş olan Tamburi Cemil Bey'in ününü duyunca dinlemek için saraya çağırılmıştır.

Osmanlı Devleti'nin kuruluşunda egemenliği, devleti, beyliği simgeleyen işaretler arasında müziğin de önemli yeri olduğu görülür. Osman Gazi'ye Konya'daki Selçuklu Sultanı Gıyaseddin Mesud'un, beylik ve egemenlik simgesi olarak gönderdiği sancak; tabl (davul) ve tuğ, Osmanlı'da saraya bağlı Cemaat-ı Mehterân-ı Alem, Mehterân-ı Tabl ü Alem-i Hassa, Mehterhane-i Tabl ü Alem gibi adlar da alan “Tabl ü Alem Mehterleri” ni oluşturmuştur. Saraya bağlı olan Tabl ü Alem Mehterleri saltanat sancağının korunmasıyla görevli alemdarlar ile çalıcı mehterlerden oluşmuştur. Mehter her gün ikindi üstü padişahın bulunduğu yerde, ya çadırının önünde ya da sarayda her zamanki yerinde çalardı.

Henüz başkent İstanbul'a taşınmadan, 2. Murad zamanında saray için müzik kitaplarının hazırlanması, Semerkant'tan Maragalı Abdülkadir'in 2. Murad'a “Makasid'ül-Elhân” adlı kitabını ithaf etmesi; Osmanlı Sarayı'nın müzikle ilgisinin düzeyini ve başlangıcını belirtmesi bakımından önemlidir. Bu ve benzeri kitaplar, 15. yüzyılın Osmanlı müziği kültürünün oluşmasında temel alınan doğu İslam kültür kaynaklarının saray tarafından değerlendirildiğini ve Osmanlı müziğinin oluşumunun ve kimliğinin belirlenmesinde gerekli birikimi sağladığını gösterir.

(Komisyon tarafından oluşturulmuştur.)

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

A. Aşağıdaki ifadelerde boş bırakılan yerleri doldurunuz.

1. Hüzam makamının tiz durak perdesi perdesidir.
2. Nikriz makamının durak perdesi perdesidir.
3. Neveser makamının seyir özelliği

B. Aşağıdaki cümlelerden bilgi yönüyle doğru olanların başına D, yanlış olanların başına Y harfi koyunuz.

1. () Hüzam makamının güçlü perdesi sol perdesidir.
2. () Nikriz makamının güçlü perdesi re perdesidir.
3. () Neveser makamının yedeni fa diyez perdesidir.
4. () Neveser makamının güçlü perdesi mi perdesidir.

C. Aşağıda verilen çoktan seçmeli sorunun doğru cevabını bulunuz.

1. Hüzam makamının durak perdesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sol
- B) Re
- C) Mi
- D) La
- E) Si

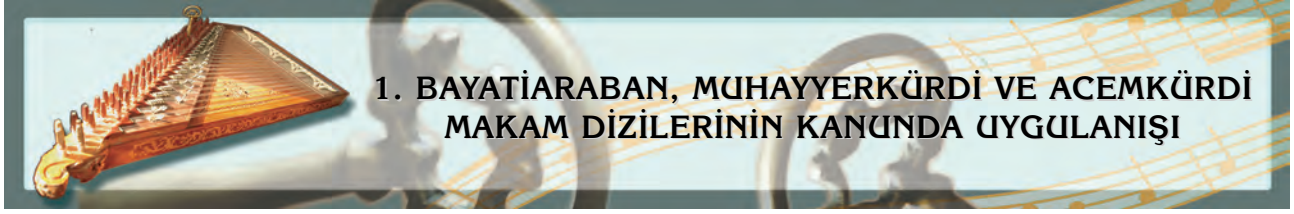
2. Neveser makamının durak perdesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Si
- B) Mi
- C) La
- D) Re
- E) Sol

3. Ünite

BAYATİARABAN, MUHAYYERKÜRDİ VE ACEMKÜRDİ MAKAMLARI

1. Bayatiaraban, Muhayyerkürdi ve Acemkürdi
Makam Dizilerinin Kanunda Uygulanışı
2. Bayatiaraban, Muhayyerkürdi ve Acemkürdi
Makamlarında Örnek Eserler

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

Bayatiaraban, muhayyerkürdi ve acemkürdi makamlarına ait saz eserlerinin ses kayıtlarını araştırınız. Bulabildiğiniz örnekleri sınıfta dinleyiniz.

TANIMLAMA ÇÖZÜMLEME UYGULAMA

1. Etkinlik

- Aşağıdaki bayatiaraban makamı dizisinin güçlü perdesini söyleyiniz.
- Bayatiaraban makamı dizisinin ses değiştirici işaretlerini söyleyiniz.

BAYATİARABAN MAKAMI DİZİSİ

2. Etkinlik

- Aşağıdaki muhayyerkürdi makamı dizisinin güçlü perdesini söyleyiniz.
- Muhayyerkürdi makamı dizisinin ses değiştirici işaretlerini söyleyiniz.

MUHAYYERKÜRDİ MAKAMI DİZİSİ

3. Etkinlik

- Aşağıdaki acemkürdi makamı dizisinin güçlü perdesini söyleyiniz.
- Acemkürdi makamı dizisinin ses değiştirici işaretlerini söyleyiniz.

ACEMKÜRDİ MAKAMI DİZİSİ

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Bayatiaraban makamı ile ilgili araştırma yapınız.
2. Muhayyerkürdi makamı ile ilgili araştırma yapınız.
3. Acemkürdi makamı ile ilgili araştırma yapınız.

TANIMLAMA ÇÖZÜMLEME UYGULAMA

Bilgi Notu

Birleşim Makamların Meydana Geliş Şekilleri

1. İki veya daha çok makam dizisinin birleşerek ve tam-özel dörtlü ve beşlilerinde katılmasıyla meydana gelen birleşimlerdir.
2. Bir dizi içinde çeşitli dörtlü ve beşlilerin birleşmeleri veya katılmaları ile meydana gelen birleşimlerdir.
3. Herhangi bir makam dizisinin pes tarafına, karar perdesi üzerine buselik veya kürdi dörtlü veya beşlilerin eklenmesinden meydana gelen birleşimlerdir.

1. Etkinlik

- Aşağıda verilen bayatıaraban makamındaki alıştırma ve eserleri çalınız.

Bayatıaraban Peşrev

Usulü: Sofyan

(Teslimhane)

Hasan Ferit ALNAR

Bayatıaraban Saz Semai

Usulü: Yürük Semai

(4. Hane)

Ferit SİDAL

Bayatiaraban Şarkı

Üsulü: Aksak

(Lutfunu Kestin A Zalim)

Hacı Arif Bey

11

13

15

(SON)

2. Etkinlik

- Bayatiaraban makamı dizisinin uygulanış biçimine ilişkin örnek eserler hazırlayınız. Hazırladığınız örnek eserleri sınıfta uygulayınız.

3. Etkinlik

- Aşağıdaki muhayyerkürdi makamına ait alıştırma ve eserleri çalınız.

Muhayyerkürdi Alıştırma

Usulü: Sofyan

Çetin TUNCER

Muhayyerkürdi Saz Semai

Usulü: Yürük Semai

(4. Hane)

Kanuni Mehmet Bey

Muhayyerkürdi Şarkı

Usulü: Düyek

(Rüzgâr Söylüyor Şimdi)

Şekip Ayhan ÖZİŞİK

The musical score is written in a single system with ten staves. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 2/4. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, accidentals, and dynamic markings. The score is divided into measures, with measure numbers 3, 5, 8, 11, 14, 16, 19, 22, and 25 indicated at the beginning of their respective staves. A repeat sign with first and second endings is used at measures 11 and 22. A section marked "(SON)" (The End) begins at measure 19. The score concludes with a final measure at measure 25.

4. Etkinlik

- Muhayyerkürdi makamı dizisinin uygulanış biçimine uygun örnek alıştırma hazırlayınız. Hazırladığınız örnek eserleri sınıfta çalınız.

5. Etkinlik

- Aşağıdaki acemkürdi makamına ait alıştırma ve eserleri çalınız.

Acemkürdi Alıştırma

Üslû: Sofyan

Çetin TUNCER

Acemkürdi Peşrev

Üsulü: Hafif

(Teslimhane)

Refik FERSAN

Acemkürdi Şarkı

Üsulü: Yürük Semai

(Ara Nağme)

Sadi HOŞSES

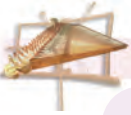
Acemkürdi Şarkı

Usulü: Nim Sofyan

(Aşkın Kanununu)

Sadettin ÖKTENAY

1 5 9 13 17 21 25

6. Etkinlik

- Acemkürdi makamı dizisinin uygulanış biçimine uygun örnek alıştırma hazırlayınız. Hazırladığınız örnek eserleri sınıfta çalınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

A. Aşağıda verilen ifadelerdeki noktalı yerleri doldurunuz.

1. Bayatiaraban makamının durağı perdesidir.
2. Bayatiaraban makamının güçlüsü perdesidir.
3. Muhayyerkürdi makamının seyir özelliği
4. Acemkürdi makamının durağı perdesidir.
5. Acemkürdi makamının güçlüsü perdesidir.

B. Aşağıdaki cümlelerden bilgi yönüyle doğru olanların başına D, yanlış olanların başına Y harfi koyunuz.

1. () Bayatiaraban makamının seyir özelliği inicidir.
2. () Bayatiaraban makamının yedeni sol perdesidir.
3. () Muhayyerkürdi makamının durak perdesi sol perdesidir.
4. () Muhayyerkürdi makamının güçlüsü fa perdesidir.
5. () Acemkürdi makamının seyir özelliği inici-çıkıcıdır.
6. () Acemkürdi makamının yedeni fa perdesidir.

C. Aşağıda verilen çoktan seçmeli sorunun doğru cevabını bulunuz.

1. Muhayyerkürdi makamı dizisinin ses değiştirici işaretleri aşağıdakilerden hangisidir?
A) Si koma bemolü, do bakiyye diyezi.
B) Si bakiyye bemolü, do bakiyye diyezi.
C) Si koma bemolü, fa bakiyye diyezi.
D) Si küçük mücennep bemolü
E) Si koma bemolü, mi bakiyye bemolü ve fa bakiyye diyezi.

1. EK

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Adı Soyadı :

Tarih: .../.../...

Sınıfı :

Numarası :

Bu çalışmada neler yaptım?

.....
.....
.....
.....

Bu çalışmada neler öğrendim?

.....
.....
.....
.....

Bu çalışmada başarılı olduğum bölümler:

.....
.....
.....
.....

Bu çalışmada en çok zorlandığım bölümler:

.....
.....
.....
.....

Çalışmamı yaparken beklemediğim nelerle karşılaştım?

.....
.....
.....
.....

Bu çalışmayı tekrar yapsaydım şu şekilde yapardım:

.....
.....
.....
.....

ÖĞRENCİ GÖZLEM FORMU

Açıklama: Bu form, etkinlik süresince öğrencilerin, yapılan çalışmalara katılma düzeylerini gözlemlemeniz amacıyla hazırlanmıştır.

Ünite Adı:

BECERİLER	DERECELER				
	Hiçbir		Her		
	Zaman	Nadiren	Bazen	Sıklıkla	Zaman
	1	2	3	4	5
I. DERSE HAZIRLIK					
1. Bilgi kaynaklarına nasıl ulaşacağını bilir.					
2. Ulaştığı kaynaklardan etkin bir biçimde yararlanır.					
3. Derse değişik yardımcı kaynaklarla gelir.					
4. Derse hazırlıklı gelir.					
Toplam					
II. ETKİNLİKLERE KATILMA					
1. Konu ile ilgili görüşlerini çekinmeksizin ifade eder.					
2. Görüşü sorulduğunda söyler.					
3. Yeni ve özgün sorular sorar.					
4. Belirttiği görüşler ve verdiği örnekler özgündür.					
5. Dersi iyi dinlediği izlenimi veren sorular sorar.					
Toplam					
III. İNCELEME - ARAŞTIRMA - GÖZLEM					
1. Bilgi toplamak için çeşitli kaynaklara başvurur.					
2. Kendisine verilen kaynaklarla yetinmeyip başka kaynaklar araştırır.					
3. İnceleme ve araştırma ödevlerini özenerek yapar.					
4. Gözlemlerini dikkatli bir şekilde yapar.					
5. Gözlemleri sonucunda mantıksal çıkarımlarda bulunur.					
6. Araştırma ve inceleme sonucunda genellemeler yapar.					
Toplam					
GENEL TOPLAM					

3. EK

AKRAN DEĞERLENDİRME FORMU

Değerlendiren Öğrencinin;

Grup numarası :

Adı Soyadı :

Sınıfı :

1. Arkadaşının Adı Soyadı :

2. Arkadaşının Adı Soyadı :

Grubumuzdaki Öğrenciler	Her Zaman			Etkinliğin Başında			Etkinliğin Sonunda			Hiçbir Zaman		
	Ben	1. Arkadaşım	2. Arkadaşım	Ben	1. Arkadaşım	2. Arkadaşım	Ben	1. Arkadaşım	2. Arkadaşım	Ben	1. Arkadaşım	2. Arkadaşım
Etkinliğe katılımda gönüllüdür.												
Görevini zamanında yerine getirir.												
Farklı kaynaklardan bilgi toplayıp sunar.												
Grup arkadaşlarının görüşlerine saygılıdır.												
Arkadaşlarını uyarırken olumlu bir dil kullanır.												
Ders araç-gereçlerini kullanırken dikkatli ve titizdir.												
Malzemeleri kullanırken israf etmez.												
Temiz, tertipli ve düzenli çalışır. (Kullandığı aletleri yerine koyar, kirlettiklerini temizler vb.)												
Sonuçları tartışılırken konuşur, konuşulanları anlar.												

4. EK

TUTUM ÖLÇEĞİ

Bu ölçek kanun dersi programı ile ilgili tutumları ölçmek için hazırlanmıştır. Bir ifadeyi okuduktan sonra aklınıza ilk geleni işaretleyiniz.

Adı Soyadı :

Sınıfı :

	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
1. Bu ders müzikal gelişimim için gereklidir.					
2. Bu dersten keyif almıyorum.					
3. Günlük yaşamda kanunu kullanabilirim.					
4. Bu ders bana müzikal statü katar.					
5. Bu derste performansım her zaman iyidir.					
6. Kanun ile alıştırma ve eserlere çalışmak her zaman hoşuma gider.					
7. Kanun çalarken kendimi gevşek hissedirim.					
8. Kanun eserlerini dinlemeyi hiç sevmem.					
9. Türk müziğinden hoşlanırım.					
10. Çalamadığım zaman derse olan ilgim azalır.					
11. Bu derste öğrendiklerimin yeterli olduğunu düşünüyorum.					
12. Bu derste seçilen eserleri beğenirim.					
13. Zor eserleri çalışırken kasılırım.					
14. Kanun sınavları mutlaka komisyon önünde olmalıdır.					
15. Bu derste teknik çalışmalara daha çok ağırlık verilmelidir.					
16. Bu dersin uygulanış yönteminden memnunum.					
17. Bu dersi yetersiz buluyorum.					
18. Kanun ile çalışmak benim için çok zevklidir.					
19. Her zaman kendi seçtiğim eserleri çalışmak isterim.					

TERİMLER SÖZLÜĞÜ

A

antropolog	: İnsan bilimi uzmanı, insan bilimci.
ara nağme	: Şarkıların ölçü sayısı ile orantılı saz bölümleri.

B

bakiyye	: Dört komalık ses aralığına verilen ad.
büyük mücennep	: Sekiz komalık ses aralığına verilen ad.

D

durak	: Bir makam dizisinin birinci derecesi, başlangıç perdesi.
--------------	--

E

enderun	: Devlet görevlilerini yetiştiren okul.
----------------	---

G

güçlü	: Üzerinde değişik uzunlukta kalışlar yapılan makamın en önemli perdesi.
--------------	--

H

hane	: Saz eserlerinde bölüm.
-------------	--------------------------

K

kanuni	: Kanun çalan kişi.
kemani	: Keman çalan kişi.
koma	: Bölünebilen ve işitilebilen en küçük ses aralığı.
küçük mücennep	: Beş komalık ses aralığına verilen ad.

L

longa	: Serbest yapılı, peşreve benzeyen oyun havası türünde saz eserleri.
--------------	--

M

makam	: Belirli ses dizilerini kullanan, belirli yörüngelerde gezinen, belirli perdeler üzerinde uzun veya kısa kalışlar yapan ve belli bir perdede biten ezgi dokusu.
medhâl	: Peşrev yerine kullanılan, kısa ve küçük usullerle ölçülmüş saz eserleri.
muhayyer	: Türk müziğinde bir makam ve perde adı.
musahip	: Tatlı konuşmaları ile büyüklerin, özellikle padişahların güzel zaman geçirmelerini sağlamakla görevli kimselere verilen unvan.
mücennep	: Beş komalık (küçük mücennep) ve sekiz komalık (büyük mücennep) ses aralıklarına verilen ad.

N

neveser	: Türk müziğinde bir makam adı.
neyzen	: Ney çalan kişi.

O
oyun havası : Kesin bir şekli olmayan, köyde ve kentte çeşitli el, ayak ve vücut figürlerine dayalı olarak oynanabilen ölçülü saz eserlerine verilen ad.

P
performans : Kişinin yaptığı iş için harcaması gereken maksimum enerji, bilgi, yeterlilik ve işten aldığı duyum.
peşrev : Farsça önde giden anlamına gelen, fasılın en başında çalınan saz eserleri.

S
saba : Türk müziğinde bir makam ve perde adı.
santuri : Santur çalan kişi.
saz semai : Peşrevle aynı kurallara bağlı, ilk üç hanesi 10/8 lik usulle ölçülmüş saz eserleri.
segâh : Türk müziğinde bir makam ve perde adı.
seyir : Bir makamın gezinti yörüngesi.
sinegog : Yahudilerin ibadet etmek için toplandıkları yer, havra.
suzinak : Türk müziğinde bir makam adı.

Ş
şarkı : 4,5,6 ve 8 mısralı kıtaların bestelenmesinden meydana gelmiş bir Türk müziği formu.

T
tamburi : Tambur çalan kişi.
teslimhane : Peşrev ve saz semailerinde her haneden sonra tekrarlanan bölüm.
tiz durak : Makam dizisinin sekizinci derecedeki perdesi.
transpozisyon : Aktarım.
türk aksağı : Türk müziğinde bir usul adı.
türkü : Genellikle bestecileri belli olmayan, anonim ve yöresel özelliklere sahip sözlü Türk halk müziği formu.

U
usul : Belirli zaman aralıklarına ve belirli gürlüklere sahip vuruş dizileri.
uşşak : Türk müziğinde bir makam adı.

Y
yeden : Makamın bitiş hissini kuvvetlendiren, dizinin yedinci derecedeki perdesi.
yürük semai : Türk müziğinde bir usul ve büyük sözlü form adı.

Z
zeybek : Ege yöresine özgü bir müzik veya oyun türü.

KAYNAKÇA

İTÜ, Türk Müziği Devlet Konservatuarı, **Türk Müziği Solfej ve Nazariyatı Ders Notları**, İstanbul, 1984.

Karadeniz, Ekrem, **Türk Musıkîsinin Nazariye ve Esasları**, İş Bankası Yayınları, İstanbul, 1983.

Kutluğ, Yakup Fikret, **Türk Musıkîsinde Makamlar**, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2000.

Özkan, İsmail Hakkı, **Türk Musıkîsi Nazariyatı ve Üsulleri**, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 1987.

Türkçe Sözlük, TDK Yayınları, Ankara, 2005.

TRT, **Türk Müziği Repertuarı**, Ankara.

Ungay, Hurşit, **Türk Musıkîsinde Üsuller ve Kudüm**, Türk Musıkîsi Vakfı Yayınları, İstanbul 1981.

Yazım Kılavuzu, TDK Yayınları, Ankara, 2005.

İnternet Adresleri

www.kultur.gov.tr

www.meb.gov.tr

www.tdk.gov.tr

www.turkishmusicportal.org